

TÜRK TARİH KURUMU GENEL KURUL TOPLANTISI

Türk Tarih Kurumu Genel Kurulunun olağan toplantısı 13 Nisan 1974 Cumartesi günü saat onda Kurum merkezinde yapıldı. Üyeler saat 9,30 da Anıtkabire giderek Kurum'un kurucusu Atatürk'ün huzurunda saygı duruşunda bulundular ve bir çelenk koydular. Daha sonra Kurum merkezine dönen üyeler Genel Kurul toplantısına katıldılar. Yoklama sonunda 32 üyeden ikisinin hastalıkları dolayısıyla toplantıya katılmadığı, 30 üyenin girişteki listeleri imzaladıkları anlaşıldı. Başkan Ord. Prof. Enver Ziya Karal kısa bir konuşma ile çoğunluğun bulunduğunu söyleyerek toplantıyı açtı.

Başkan bu yıl aramızdan ayrılan üyemiz Sayın Tahsin Öz'ün anısına bir dakika saygı duruşunda bulunulmasını rica etti. Hastalıkları dolayısıyla bu toplantıya katılmayan Sayın Ord. Prof. Dr. Arif Müfid Mansel'e, Sayın Prof. Tayyib Gök-bilgin'e birer telgraf çekilerek Genel Kurul'un acil şifa dileğinin iletilmesine karar verildi.

Gündemin 4 üncü maddesi uyarınca geçen yıl aslı üyelğe seçilen üyelerin Genel Kurul'a tanıtılmasına başlandı:

Eskişehir Kolundan aslı üyelğe seçilen Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Prehistorya Kürsüsü Profesörü Dr. Kılıç Kökten'i Ord. Prof. Dr. Şevket Aziz Kansu bir konuşma ile tanıttı. Prof. Kökten bildirisini okudu, Atatürk andını okuyarak imzaladı, üyelik beratı verildi.

Ortaşehir Kolundan aslı üyelğe seçilen Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Ortaşehir Tarihi Profesörü Dr. Ali Sevim'i Prof. Dr. Fikret İşiltan bir konuşma ile tanıttı. Prof. Ali Sevim bildirisini okudu. Atatürk andını okuyarak imzaladı, üyelik beratı verildi.

Yenişehir Kolundan aslı üyelğe seçilen İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yenişehir Tarihi Profesörü Dr. Cengiz Orhonlu'yu Prof. Dr. Münir Aktepe bir konuşma ile tanıttı. Prof. Orhonlu bildirisini okudu. Atatürk andını okuyarak imzaladı, üyelik beratı verildi.

Gündemin 5 inci maddesi uyarınca Genel Kurul Başkanlığına Prof. Dr. Afet İnan, ikinci başkanlığa Bayan Fakihe Öymen, yazmanlıklara Prof. Dr. Bahadır Alkım ve Prof. Dr. Cengiz Orhonlu seçildiler.

Başkan ve yazmanlar yerlerini aldılar. Gündemin 6 ncı maddesi uyarınca Genel Müdür Uluğ İğdemir Yönetim, Basımevi Yönetim Kurulları'nın 1973 çalışma yılı raporları ile Denetleme Kurulu'nun raporunu okudu. Başkan raporlar hakkında söz isteyen bulunup bulunmadığını sordu. Ord. Prof. Enver Ziya Karal Denetleme Kurulu'nun raporunda bulunan ve Basımevi'nin anonim ortaklık haline getirilmesi ve

sermayenin artırılması hakkındaki önerilerin gündemin 16 ncı maddesinde görüşülmesini önerdi. Öneri uygun görüldü. Raporlar hakkında başka söz isteyen olmadığundan oya kondu. Yönetim, Basımevi Yönetim ve Denetleme Kurulları 1973 yılı işlemlerinden oybirliği ile aklandılar.

Gündemin 7 nci maddesi uyarınca 1974 yılı bütçe tasarısını incelemek üzere Eskiçağ Kolundan Prof. Dr. Afif Erzen, Ortaçağ Kolundan Prof. Dr. Ali Sevim, Yeniçağ Kolundan Bayan Fakihe Öymen seçildiler.

Gündemin 8 inci maddesine geçilerek gizli oyla yapılan seçim sonunda Yönetim Kurulu aslı üyeliklerine – aldıkları oy sırasına göre – Prof. Dr. Tahsin Özgüç, Ord. Prof. Enver Ziya Karal, Prof. Dr. Bekir Sıtkı Baykal, Prof. Dr. Adnan Erzi, Ord. Prof. Dr. Sedat Alp, Prof. Dr. Şerafettin Turan ve Ord. Prof. Dr. Ekrem Akurgal; yedek üyeliklere de Prof. Dr. Bahadır Alkım, Prof. Dr. Tahsin Yazıcı, Prof. Dr. Semavi Eyice seçildiler.

Gündemin 9 uncu maddesi uyarınca açık oyla yapılan seçim sonunda Denetleme Kurulu aslı üyeliklerine Prof. Dr. Nimet Özgüç, Prof. Dr. Semavi Eyice ve Bayan Fakihe Öymen; yedek üyeliklere Ord. Prof. Dr. Aydın Sayılı, Dr. Hâmit Koşay ve Prof. Dr. Şehabettin Tekindağ seçildiler.

Gündemin 10 uncu maddesine geçilerek yine açık oyla Onur Kurulu üyeliklerine Ord. Prof. Ömer Lütfi Barkan, Ord. Prof. Hikmet Bayur, Ord. Prof. İsmail Hakkı Uzunçarşılı, Ord. Prof. Dr. Süheyl Ünver, Prof. Dr. Tahsin Yazıcı; yedek üyeliklere Prof. Dr. Fikret İşıltan ve Prof. Dr. Münir Aktepe seçildiler.

Gündemin 11 inci maddesi gereğince yine açık oyla yapılan seçim sonunda Basımevi Yönetim Kuruluna Ord. Prof. Ömer Lütfi Barkan, Prof. Dr. Adnan Erzi ve Dr. Hâmit Koşay; yedek üyeliklere Prof. Dr. Ali Sevim, Prof. Dr. Afif Erzen ve Prof. Dr. Cengiz Orhonlu seçildiler.

Gündemin 12 inci maddesine göre Kitaplık Komisyonu için yapılan seçimde aslı üyeliklere Dr. Hâmit Koşay, Ord. Prof. Dr. Aydın Sayılı, Prof. Dr. Adnan Erzi; yedek üyeliklere Prof. Dr. Kılıç Kökten, Prof. Dr. Ali Sevim ve Prof. Dr. Halil İnalıcık seçildiler.

Vakit geçmiş olduğundan öğleden sonra saat 15'30 da toplanılmak üzere saat 13 de oturuma son verildi.

Öğleden sonra oturuma yine başkan Prof. Dr. Afet İnan'ın başkanlığında başlandı.

Gündemin 13 üncü maddesindeki üyelik önerileri konusuna geçildi. Başkan tüzük ve yönetmelik gereğince Yönetim Kurulu'ndan gelen üyelik önerilerinin okunacağını söyledi.

Yönetim Kurulu Başkanlığından gelen ve 9 bilim adamının Türk Tarih Kurumu aslı üyeliğine seçilmelerini öneren 13. IV. 1974 tarihli yazı ile seçim yönetmeliği uyarınca önerilen üyeler hakkındaki raporlar birer birer okundu. Adaylar hakkında söz alanlar gerekli açıklamaları yaptılar. Daha sonra adayların adları yazılı listeler üyelere dağıtıldı. Gizli oyla yapılan seçim sonunda oylamaya 30 üyenin katıldığı, adaylardan Prof. Dr. Neşet Çağatay'ın 27, Ord. Prof. Dr. Besim Darkot'un 25,

Prof. Dr. Lütfi Güçer'in 25, Prof. Dr. Mebrure Tosun'un 22, Prof. Dr. Coşkun Üçök'un 21, Ord. Prof. Reşat Kaynar'ın 20 oy alarak Türk Tarih Kurumu asli üyeliklerine seçildikleri anlaşıldı.

Yönetim Kurulu Başkanlığından gelen ve tarihimizin çeşitli dallarında çalışan 6 bilim ve meslek adamının Türk Tarih Kurumu'nun muhabir üyeliklerine seçilmelerini öneren 13. IV. 1974 tarihli yazı ile seçim yönetmeliği gereğince önerilen üyeler hakkında verilen raporlar birer birer okundu. Adaylar hakkında söz alanlar açıklama yaptılar. Konuşmaların sonunda adayların adları yazılı listeler üyelere dağıtıldı. Gizli oyla yapılan seçim sonunda oylamaya 29 üyenin katıldığı, adaylardan İbrahim Artuk'un 26, İsmet Parmaksızoğlu'nun 25, Prof. Dr. Oktay Akşit'in 25, Raci Temizer'in 22, Necati Dolunay'ın 20 oy alarak Türk Tarih Kurumu muhabir üyeliklerine seçildikleri anlaşıldı.

Yönetim Kurulu Başkanlığından gelen ve Napoli Üniversitesi Şarkiyat Enstitüsü Direktörü Prof. Dr. Alessio Bombaci'nin Türk Tarih Kurumu'nun şeref üyeliğine seçilmesini öneren 12. IV. 1974 tarihli yazı ile seçim yönetmeliği gereğince hakkında Prof. Dr. Şerafettin Turan tarafından verilen rapor okundu. Gerekli açıklamalar ve konuşmalar yapıldıktan sonra gizli oyla yapılan seçim sonunda oylamaya 30 üyenin katıldığı ve Prof. Dr. Bombaci'nin 27 oyla Türk Tarih Kurumu'nun şeref üyeliğine seçildiği anlaşıldı.

Vakit geçmiş olduğundan Pazar günü saat 9,30 da toplanılmak üzere saat 19,45 de oturuma son verildi.

Genel Kurul 14. IV. 1974 Pazar günü saat 9,30 da Başkan Prof. Dr. Afet İnan'ın başkanlığında toplandı.

Başkan gündemin 14 üncü maddesi uyarınca Bütçe Komisyonu raporunun okunacağını söyledi. Bütçe Komisyonu raporu ve Bütçe Yönetmeliği okundu. Raporda Türk Tarih Kurumu 1974 bütçesinin Yönetim Kurulunca önerildiği gibi 7.601.800 lira gelir ve aynı miktar gider üzerinden bağlandığı, Kurum görevlileri için bir ücret göstergesi ile görevlilerin işe alınmaları ve yükselmelerine dair ilkelerin saptandığı, bütçenin ve gösterge ile ilkelerin Bütçe Komisyonunca da uygun görüldüğü, görevlilerin hayat pahalılığı nedeni ile ücretlerinin artırılmasını uygun bulduklarından Yönetim Kurulu'nun önerisi gereğince görevli giderlerinin bütçe gelir toplamının % 40 ını aşmamak üzere % 10 oranında artırılarak kat sayısının 10'dan 11'e çıkarılmasının uygun bulunduğu belirtilmekte idi.

Ord. Prof. Dr. Ekrem Akurgal Basımevi bütçesinin de Genel Kurul'dan geçmesi gerektiğini ileri sürdü. Bütçe üzerinde yapılan görüşmelerden sonra Türk Tarih Kurumu'nun 1974 yılı bütçesi 7.601.800 lira gelir ve aynı miktar gider üzerinden oybirliği ile onaylandı.

Başkan vaktin geçtiğini söyleyerek öğleden sonra saat 14,30 da toplanılmak üzere oturuma son verdi.

Genel Kurul öğleden sonra 14,30 da Başkan Prof. Dr. Afet İnan'ın başkanlığından dördüncü oturumunu yaptı.

Gündemin 15 inci maddesine geçilerek Yönetim Kurulu ile Kollardan gelen öneriler birer birer okundu ve şunlara karar verildi:

A) Yönetim Kurulu Başkanlığından gelen ve 19 Mayıs 1981 tarihi Yüce Atatürk'ün yüzüncü doğum gününe rastladığından Kurumumuzun bu münasebetle Atatürk'ün anısına yaraşır kutlama işlemleri yapmasının uygun olacağına, Atatürk ve Devrimleri Araştırma Merkezinin hazırladığı çalışma planını Genel Kurul'un onayına sunduklarına dair bulunan 22.III.1974 tarihli yazı okundu: Konu üzerinde üyeler düşüncelerini söyledikten sonra hazırlanan planın uygulanması için oybirliği ile Yönetim Kuruluna yetki verildi.

B) Basımevi Yönetim Kurulu Başkanlığından gelen ve Basımevi binası yapılmak üzere Türk Dil Kurumu ile birlikte Balgat'ta Konya yolu üzerinde satın alınan 36.751 metre kare arsayı Türk Dil Kurumu satmak istediğinden 2.572.570 liraya alınan arsanın Türk Dil Kurumu ile birlikte satılması için Yönetim Kuruluna yetki verilmesine dair bulunan 11.IV.1974 tarihli yazı okundu: Usulüne uygun biçimde arsanın gerekirse satılması için Yönetim Kuruluna oybirliği ile yetki verildi.

C) Yönetim Kurulu Başkanlığından gelen ve yeni Dernekler Kanununa göre hazırlanan tüzüğümüzdeki üye alma ilkelerine uygun olarak değiştirilen Üye Seçim Yönetmeliği ile yine yeni tüzüğümüze göre hazırlanan İç Tüzük tasarılarının Genel Kurul'un onayına sunulduğuna dair bulunan 22.III.1974 tarihli yazı ile Üye Seçim Yönetmeliği okundu: Söz alan üyeler düşüncelerini söyledikten sonra yönetmelikler daha önce üyelere dağıtılmadığı için bunların Sonbaharda Kolların toplantısı münasebetiyle yapılacak olağanüstü Genel Kurul'da görüşülmesi uygun görüldü.

Ç) Yönetmelikler Sonbahar'a bırakıldığına göre İç Tüzük'te bulunduğu için Bütçe Yönetmeliğinden çıkarılan atama ve ödemeler hakkındaki maddelerin olduğu gibi Bütçe Yönetmeliğinde kalmasına karar verildi.

D) Eskiçağ Kolu Başkanlığından gelen ve 1974 Eylül'ünde Lefkoşe'de toplanacak olan "İkinci Uluslararası Kıbrıs Araştırmaları" Kongresine Kurumumuz adına Prof. Dr. Nimet Özgüç'ün katılmasının Kolca kararlaştırıldığına dair bulunan 12.IV.1974 tarihli yazı okundu, uygun görüldü.

E) Eskiçağ Kolu Başkanlığından gelen ve 4-5 Eylül 1974 tarihleri arasında Bükreş'te toplanacak olan "Uluslararası III. Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları" Kongresine Kurumumuz adına Prof. Dr. Afif Erzen'le Dr. Hâmit Koşay'ın katılmasının Kolca kararlaştırıldığına dair bulunan 12.IV.1974 tarihli iki yazı okunarak uygun görüldü.

F) Eskiçağ Kolu Başkanlığından gelen ve 2-6 Eylül 1974 de Madrid'te toplanacak olan "VI. Uluslararası Klasik Etüdler Kongresi"ne Kurum adına Ord. Prof. Dr. Ekrem Akurgal'ın katılmasına Kolca karar verildiğine dair bulunan 12.IV.1974 tarihli yazı okundu: Uygun görüldü.

G) Ortaçağ Kolu Başkanlığından gelen ve Kolun 12.IV.1974 de yaptığı toplantıda aldığı kararların sunulduğuna dair bulunan yazı okunarak:

I - Prof. Dr. Semavi Eyice'nin 24-26 Nisan 1974 tarihleri arasında Belgrad'da toplanacak olan "Uluslararası Balkanlarda ve Ortaçağda Cam ve Camcılık Sempozyumu"na katılması uygun görüldü.

II - Prof. Dr. Semavi Eyice'ye Silifke dolaylarında arkeolojik araştırmalar yapmak üzere 10.000 liralık bir ödenek ayrılmasına karar verildi.

H) Yeniçağ Kolunun 12.IV.1974 tarihli toplantısında verilen kararlar okunarak:

I - 24-26 Eylül 1974 tarihleri arasında Napoli'de toplanacak olan "Uluslararası Osmanlı Öncesi ve Osmanlı Devri" toplantısına Kurum adına Ord. Prof. Ömer Lütfi Barkan, Prof. Dr. Şerafettin Turan ve Prof. Dr. Adnan Erzi'nin katılmasına karar verildi.

II - 12-22 Haziran 1974 de Amerika'nın Princeton Üniversitesinde yapılacak simpozyuma katılacak olan Prof. Dr. Cengiz Orhonlu'ya 12 gün için gündelik ödenmesine karar verildi.

III - 1974 yılı yaz aylarında Avrupa'nın çeşitli kitaplıklarında bulunup kataloğlara geçmemiş olan yazma eserleri incelemek ve gerekli olanlarının mikrofilmelerini almak üzere bir heyet gönderilmesi hakkında Ortaçağ ve Yeniçağ Kollarının verdiği karara uyularak bütçe olanakları içinde bunun gerçekleştirilmesi için Yönetim Kuruluna yetki verildi.

Gündemin 16 ncı maddesine geçilerek:

I - 1974 Ağustosunda Tokyo'da toplanacak olan Uluslararası XIV. İlim Tarihi Kongresine Kurumumuz adına katılması Ortaçağ Kolunun Sonbahar toplantısında uygun görülen Ord. Prof. Dr. Aydın Sayılı'nın bu kongreye katılmasına karar verildi.

II - Üyelerimizden Prof. Dr. Halil İnalçık'ın Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Komitesinin dokuz üyeliğinden ikisinin ölüm dolayısıyla açık bulunduğu, bu üyelikler için Genel Kurul'ca seçim yapılmasına dair bulunan 13.IV.1974 tarihli önerisi üzerine açık oyla yapılan seçim sonunda üyelerimizden Ord. Prof. Dr. Arif Müfid Mansel'le Prof. Dr. Cengiz Orhon'lu Komite üyeliğine seçildiler.

III - Fârâbî hakkında yapılacak incelemelerin Kurum'ca bastırılması uygun görüldü.

IV - Denetleme Kurulu raporunda bulunup gündemin son maddesi arasında görüşülmesi kabul edilen ve Kurumun Basımevi kârlarından alacağı olan 3.470.970 liradan 3.000.000 lirasının Basımevi sermayesine eklenerek sermayenin 7 milyondan 10 milyona çıkarılması hakkındaki öneri kabul edildi.

V - Yine Denetleme Kurulu raporunda bulunup ayrıca Yönetim Kurulunun 12.IV.1974 tarihiyle Genel Kurul'a önerdiği, Basımevinin bir anonim ortaklığa dönüştürülmesi hakkındaki öneriler üzerinde görüşme açıldı. Bu görüşmeler sonunda her türlü hukuki ve malî yönlerinin araştırılarak somut bir önerinin Sonbahar'da toplanacak olağanüstü Genel Kurul'a getirilmesine karar verildi.

Gündemde görülecek başka bir konu olmadığından Başkan üyelere teşekkür etti ve oturumu kapadı.

**TÜRK TARİH KURUMU YÖNETİM KURULUNUN
1973 ÇALIŞMA YILI RAPORU**

Genel Kurulun Sayın Üyeleri,
Yönetim Kurulumuzun 1973 çalışma yılı raporunu sunuyoruz :

BÜTÇE DURUMU

Kurumumuzun 1973 yılı gelir ve giderleri aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir:

A. GELİRLER

<i>Bölüm</i>	<i>Gelirlerin Çeşidi</i>	<i>Bütçeye Konan</i>		<i>Sağlanan</i>	
		<i>Lira</i>	<i>Krş.</i>	<i>Lira</i>	<i>Krş.</i>
I	Kurum artırımından	966.150,—			
II	Atatürk vasiyeti geliri	4.600.000,—		5.552.652,90	
III	Üye ödentileri	250,—		240,—	
IV	Yayın gelirleri	250.000,—		280.460,80	
V	Basımevi geliri	950.000,—		953.496,61	
VI	Türlü gelirler	110.000,—		274.022,73	
	TOPLAM	6.876.400,—		7.060.872,64	

B. GİDERLER

<i>Bölüm</i>	<i>Giderlerin Çeşidi</i>	<i>Bütçeye Konan</i>		<i>Harcanan</i>	
		<i>Lira</i>	<i>Krş.</i>	<i>Lira</i>	<i>Krş.</i>
I	Görevli giderleri	2.613.400,—		2.216.573,93	
II	İdare giderleri	500.000,—		430.376,48	
III	Bilimsel giderler	2.810.000,—		2.315.784,94	
IV	Yatırımlar ve yatırımla ilgili giderler	953.000,—		1.072.255,05	
	TOPLAM	6.876.400,—		6.034.990,40	

Bu tablolarda görüldüğü üzere Kurumumuzun 1973 yılı gelirleri bütçe ile tasarlanan gelirlerden 184.472 lira 64 kuruş fazla görünmekte ise de buna Kurum artırımında alınması öngörülen fakat alınmayan 966.150 lirayı da eklersek gerçek fazlalığın 1.150.622 lira 64 kuruş olduğu görülür. Bunun 952.652 lira 50 kuruşu geçen yıl Türkiye İş Bankasının pay dağıtma oranını % 45'ten yüzde 60'a çıkar-ması ve ayrıca kârın artması nedeniyle kurucu hisselerle daha çok pay verilmesinden dolayı- Atatürk vasiyeti gelirinden, 30.460 lira 80 kuruşu yayın satışlarından, 3.496 lira 61 kuruşu Basımevi gelirlerinden, 160.022 lira 73 kuruşu da türlü gelirlerden elde edilmiştir.

Giderlerimiz ise bütçe ile öngörülen giderlerden 841.409 lira 60 kuruş eksiktir. Bu eksikliğin 396.826 lira 7 kuruşu görevli giderlerinde, 69.623 lira 52 kuruşu idare giderlerinde, 494.215 lira 6 kuruşu bilimsel giderlerde olmuş, buna karşılık yatırım

giderlerinde 119.255 lira 5 kuruş fazla harcama yapılmıştır. Gerçek gelirlerimizle gerçek giderlerimiz arasında görülen 1.025.882 lira 24 kuruş Kurum artırımına alınmıştır.

YAYIN İŞLERİ

Bu yıl içinde şu eserlerin basımı bitmiş ve yayımlanmıştır :

- 1 - ANTOINE GOLLAND: *İstanbul'a Ait Günlük Anılar* (1672-1673) II. cilt.
 - 2 - FEVZİYE A. TANSEL: *Namık Kemal'in Hususî Mektupları*, III. cilt.
 - 3 - DR. HÂMİT KOŞAY - MAHMUT AKOK: *Alacahöyük Kazısı 1963-1967 Raporu*.
 - 4 - JOZEF MOLNÁR: *Macaristan'daki Türk Anıtları* (Türkçe ve Fransızca).
 - 5 - *Arif Müfid Mansel Armağanı*, 3 cilt.
 - 6 - MÜNİR AKTEPE: *Mehmet Emîr Efendinin Rusya Sefaretnâmesi*.
 - 7 - ADNAN PEKMAN: *Perge Tarihi* (Türkçe ve İngilizce).
 - 8 - AGÂH SIRRI LEVEND: *Türk Edebiyatı Tarihi*, I. cilt.
 - 9 - *Yedinci Türk Tarih Kongresi, Kongreye sunulan bildirimler*, II. cilt.
 - 10 - ABDÜLBAKİ GÖLPINARLI: *Hurufîlik Metinleri Kataloğu*.
 - 11 - İSMÂİL HAKKI UZUNÇARŞILI: *Osmanlı Tarihi*, III. cilt, I. kısım, (2. baskı).
 - 12 - GOTTHARD JAECHKE: *Türk Kurtuluş Savaşı Kronolojisi II, Mudanya Mütarekesinden 1923 sonuna kadar*.
 - 13 - BİLÂL N. ŞİMSİR: *İngiliz Belgelerinde Atatürk*, I. cilt, (*British Documents on Atatürk, volume I.*)
 - 14 - NAIL MORALI: *Mütarekede İzmir Olayları*.
 - 15 - SALÂHİ R. SONYEL: *Türk Kurtuluş Savaşı ve Dış Politika*.
 - 16 - HİKMET BAYUR: *Türkiye Devletinin Dış Siyaseti*.
 - 17 - AFET İNAN: *Türkiye Cumhuriyetinin İkinci Sanayi Planı 1936*.
 - 18 - ULUĞ İĞDEMİR: *Cumhuriyetin 50. Yılında Türk Tarih Kurumu*.
 - 19 - BEKİR SITKI BAYKAL: *Heyeti Temsiliye Kararları*.
 - 20 - *Resim ve Belgeleri ile Türk Kurtuluş Savaşı Kronolojisi* (Sergi Kataloğu).
 - 21 - *Belleter 145 - 148*.
- Bu yıl içinde şu eserlerin basımına başlanmıştır :
- 1 - YUSUF HAS HACİB: *Kutadgu Bilig* (çeviri, 2. baskı).
 - 2 - U. BAHADIR ALKİM: *Yesemek Taş Ocağı ve Heykel Atelyesinde Yapılan Kazı ve Araştırmalar*.
 - 3 - ÖMER LÜTFİ BARKAN: *Süleymaniye Camii ve İmaretî İnşaatına Ait Muhasebe Defterleri, Ferman ve Kayıtlar*, II. cilt.
 - 4 - FAİK REŞİT UNAT: *Hicri Tarihleri Milâdî Tarihe Çevirme Kılavuzu* (4. baskı).
 - 5 - HAYRİ ERTEM: *Boğazköy Metinlerine Göre Hititler Devri Anadolu Florası*.
 - 6 - İSMÂİL HAKKI UZUNÇARŞILI: *Çandarlı Vezir Ailesi*.
 - 7 - MEBRURE TOSUN - KADRIYE YALVAÇ: *Sumer, Babil, Asur Kanunları ve Ammi-Şaduka Fermanı*.
 - 8 - *Beyrut Armağanı*.
 - 9 - ADNAN ERZİ: *Türk Tarih Kurumu Kitaplığında bulunan Türkçe, Arapça ve Farsça Yazmaların Kataloğu*.
 - 10 - İSMÂİL HAKKI UZUNÇARŞILI: *Osmanlı Tarihi*, II. cilt (3. baskı).
 - 11 - HALİT ONGAN: *Ankara'nın İki Numaralı Şerîye Sicili*.

12 - HİKMET BAYUR: *XX. Yüzyılda Türklüğün Tarih ve Acun Siyaseti Üzerindeki Etkileri*.

13 - BEKİR SITKI BAYKAL - ADNAN ERZİ: *Kıvrımlı Hâfız Hüsâm ve Dizfulî Münşeatı*.

14 - ALİ SEVİM: *Buğyetü't-taleb ft Tarihi Haleb*.

15 - *Atatürk ve Cumhuriyet* (Sergi Kataloğu).

ULUSLARARASI KONGRELER VE TOPLANTILAR

Genel Kurulun 21 Nisan 1973 günlü toplantısında verilen, ayrıca Yönetim Kurulumuzca alınan kararlara göre bu yıl uluslararası bir kongreye ve bir de toplantıya katılmış bulunuyoruz. Genel Kurulun katılma kararı aldığı uluslararası iki kongre ile bir toplantıya arkadaşlarımızın mazereti ve başka nedenlerle katılma olanağı bulunamamıştır. Bunları sırasıyla bilgilerinize sunuyoruz:

§ 4 - 10 Kasım 1973 tarihleri arasında İtalya'nın Napoli şehrinde toplanan "Uluslararası XVIII. Yüzyıl Mimarisi ve L. Vanvitelli'yi Anma Kongresi"ne üyelerimizden Prof. Dr. Semavi Eyice katılmıştır. Arkadaşımızın kongre hakkında verdiği rapor 150 sayılı *Belleten*'de yayımlanacaktır.

§ Cumhuriyetimizin 50. yılı dolayısıyla Amerika'nın Chicago Üniversitesi Orta Doğu Araştırmaları Merkezince 5 - 7 Kasım 1973 tarihleri arasında düzenlenen "Türkiye Cumhuriyeti 1923-1973; XX. Yüzyılda Uluslaşma ile ilgili İncelemeler" konulu konferansa üyelerimizden Prof. Dr. Bekir Sıtkı Baykal'ın katılması Yönetim Kurulunca uygun görülmüş ve arkadaşımız bu konferansta Kurumumuzu temsil etmiştir.

§ 16-22 Temmuz 1973'te Paris'te toplanan "Uluslararası XXIX. Şarkiyatçılar Kongresi"ne üyelerimizden Ord. Prof. Dr. Sedat Alp, Ord. Prof. Ömer Lütfi Barkan ve Prof. Dr. Şerafettin Turan'ın katılmaları Genel Kurulumuzca uygun görülmüş ise de, her üç arkadaşımız da mazeretleri dolayısıyla bu kongreye katılamamışlardır.

§ Uluslararası Güneydoğu Avrupa Araştırmaları Kurumu "Yeni Çağda Balkanlar" Yar Kurulunun 11 - 16 Haziran 1973'te Moskova'da yapacağı toplantıya Kurumumuz adına üyelerimizden Prof. Tayyib Gökbilgin'in katılması Genel Kurulca uygun görülmüşse de son dakikaya kadar gerekli formaliteler tamamlanmadığı için arkadaşımız bu toplantıya gidememiştir.

§ 15 - 20 Ekim 1973 tarihlerinde İstanbul'da toplanan "Uluslararası I. Türkoloji Kongresi"nde Kurumumuzu Başkanımız Ord. Prof. Enver Ziya Karal'ın temsil etmesi Yönetim Kurulumuzca uygun görülmüş ise de arkadaşımız, geçirdiği rahatsızlık dolayısıyla bu görevini yerine getirememiş, temsil görevini Asbaşkanımız Prof. Dr. Bekir Sıtkı Baykal yapmıştır; ayrıca üyelerimizden birçokları kendi adlarına bu kongreye katılarak bildiriler sunmuşlardır.

ULUSLARARASI X. KLASİK ARKEOLOJİ KONGRESİ

Cumhuriyetimizin 50. yıldönümüne rastlaması dolayısıyla ayrı bir anlam taşıyan "Uluslararası X. Klasik Arkeoloji Kongresi" 23 - 30 Eylül 1973 tarihlerinde Ankara ve İzmir'de toplantılarını sürdürmüştür. 1972-1973 yılı bütçelerimizde ayrılan ödenekler ve Kurumumuzun olanakları ile desteklenen kongre her bakım-

dan düzenli ve başarılı olmuştur. Eskiçağ Kolumuz 22 Kasım 1973'te Ankara'da yaptığı toplantısında kongre tutanaklarının basımına da Kurumumuzun yardımcı olmasını karara bağlamıştır.

BİLİMSEL ARAŞTIRMALARA YAPILAN YARDIMLAR

§ Federal Almanya'nın Mainz Bilimler Akademisinin 4-7 Haziran 1973 tarihlerinde düzenlediği "Milâttan Önce 2000-700 Yılları Arasında Anadolu'da Şehir Yerleşmeleri" Konulu Uluslararası Sempozyuma katılan üyelerimizden Prof. Dr. Bahadır Alkım'a bu münasebetle Frankfurt, Freiburg ve Münih Üniversiteleri kitaplıklarında, hazırlamakta olduğu Tilmen ve Gedikli kazı raporları ile ilgili araştırmalar için, Genel Kurul'ca uygun görülen 5000 liralık bilimsel araştırma yardımı yapılmıştır.

Arkadaşımızın bize verdiği bilgiye göre, adı geçen Akademinin davetlisi olarak bu Sempozyum'a katılan üyelerimizden Ord. Prof. Dr. Sedat Alp "Konya Karahöyük Kazıları", Prof. Dr. Tahsin Özgüç "Gültepe-Kanış", Prof. Dr. Nimet Özgüç "Acemhöyük", Prof. Dr. Bahadır Alkım "Tilmen Höyükte Milâttan Önce İkinci Bin Yılı Yerleşmesi", Prof. Dr. Afif Erzen "Çavuştepe Urartu Şehri" konularında birer bildiri sunmuşlar, bu bildirimler ilgi ile izlenmiştir.

§ Aynı toplantıya çağrılmış olan üyelerimizden Dr. Hâmit Koşay'a da Genel Kurul'un uygun gördüğü 1500 liralık bilimsel yardım yapılmıştır. Arkadaşımız bize verdiği raporda Mainz'daki toplantıdan sonra Federal Almanya'nın Ruhr Üniversitesinin bulunduğu Bochum şehrine giderek Almanya'nın bu en yeni ve modern üniversitesinin kitaplığında bilimsel araştırmalar yaptığını bildirmiştir.

§ Üyelerimizden Prof. Dr. Şehabettin Tekindağ'ın Karaman Oğulları hakkında hazırlayacağı yapıta araç toplama amacıyla Anadolu'da yapacağı geziler için Ortaçağ Kolunun önerisi üzerine Genel Kurulumuzca 10.000 liralık bir ödenek ayrılması karara bağlanmıştı. Arkadaşımız bu ödeneye mahsuben 25.IX.1973'te 5000 lira avans olarak gezisine başlamıştır. Raporu beklenmektedir.

§ Kıbrıs Türk Tarih Kurumu'nca konferanslar vermek üzere Kıbrıs'a çağrılan üyelerimizden Prof. Dr. Adnan Erzi'nin bu geziden faydalanarak Tebriz'deki Mehmed-i Nahcivani Kitaplığında evvelce yaptığı araştırmaları tamamlamak üzere 12 gün için Tebriz'e gitmesini sağlamak amacıyla Lefkoşe-Tebriz - Ankara yolluk ve gündeliklerinin Kurum'ca ödenmesi Yeniçağ Kolunun önerisi üzerine Genel Kurulca uygun görülmüş olduğundan arkadaşımıza bu gezi için 8700 liralık bilimsel araştırma yardımı yapılmıştır. Raporu beklenmektedir.

§ 23 Kasım 1973'te doğumunun 1000'inci yılını kutladığımız büyük Türk bilgini Beyrunî için bir konuşma yapması ve bir eser hazırlaması istenen üyelerimizden Ord. Prof. Dr. Aydın Sayılı'nın İngiltere'nin British Museum Kitaplığında gerekli araştırmaları yapmasını Yönetim Kurulumuz uygun görmüş ve kendisine bilimsel araştırma yardımı olarak 11.316 lira 71 kuruşluk bir yardım yapılmıştır. Arkadaşımız her iki görevini de yerine getirmiş bulunmaktadır.

CUMHURİYETİN 50. YILDÖNÜMÜ ÇALIŞMALARI

Geçen yılki raporumuzda Cumhuriyetimizin 50. yıldönümü dolayısıyla Kurumumuzun çalışmalarını dört bölümde toplamıştık. Bunlar şunlardı:

- I. Ekim ayı içinde bir seminer düzenlemek,
- II. Bir sergi açmak,
- III. *Belleten*'in Ekim sayısını bu yıldönümüne ayırmak,
- IV. Çeşitli yayınlar yapmak.

§ 23 - 26 Ekim 1973 tarihleri arasında düzenlenen "50. Yıldönümü Semineri" nin programı şöyle düzenlenmişti:

23 EKİM 1973 SALI SAAT 14,30

- 1 - İSMET İNÖNÜ: *İstiklâl Savaşı ve Lozan*.
- 2 - ENVER ZİYA KARAL: *Atatürk ve Hâkimiyeti Milliye*.

24 EKİM 1973 ÇARŞAMBA SAAT 13,40

- 1 - HİKMET BAYUR: *Birinci Cihan Savaşı ile ilgili Türkiye'nin Taksimi*.
- 2 - ÖMER LÜTFİ BARKAN: *Türkiye'de Layikliğin Tarihsel Esasları*.

25 EKİM 1973 PERŞEMBE SAAT 14,30

- 1 - AFET İNAN: *Atatürk ve Kültür*.
- 2 - TAHSİN ÖZGÜÇ: *Atatürk ve Arkeoloji*.

26 EKİM 1973 CUMA SAAT 14,30

- 1 - HİKMET BAYUR: *Kurtuluş Savaşında Atatürk'ün Dış Siyasası*.
- 2 - ŞERAFETTİN TURAN: *Kurtuluş Savaşında Kongreler*.

Seminer büyük bir ilgi görmüş; ancak seminerin ilk günü ikinci konuşmayı yapacak olan Başkanımız Ord. Prof. Enver Ziya Karal rahatsızlığı nedeni ile bildirisini sunamamıştır. Seminere sunulan öteki bildiriler bir kitap halinde basılacaktır.

§ Seminer günü Kurumumuzun girişinde düzenlenen "Cumhuriyet ve Atatürk Sergisi" Kasım ayı sonuna kadar açık kalmış ve büyük ilgi görmüştür. Bu serginin kataloğu basılmaktadır.

§ *Belleten*'in 148'inci Ekim sayısı Cumhuriyetimizin 50. yılına ayrılarak yayımlanmıştır.

§ Yayın dizilerimizin XVI.'sı olan "Atatürk ve Yeni Türkiye Dizisi"nde 50. yıldönümüne ayrılan yapılardan 2 tanesi geçen yıl, 9 tanesinde bu yıl yayımlanmıştır. Ayrıca yayın dizimizin VI.'sında çıkan, üyelerimizden Ord. Prof. Ömer Lütfi Barkan'ın *Süleymaniye Cami ve İmaret İnaaatına ait Muhasebe Defterleri, Ferman ve Kayıtlar* adlı yapıtının I. cildi, eserin hazırlanması Atatürk'ün buyruğuyla olduğundan, 50. yıla armağan edilmiştir. Böylece 12 yapıtın yayımı 1973 yılında bitirilmiştir. Bir yapıtın basımı sürdürülmektedir. Öteki yapıtlar henüz baskıya verilmemiştir.

ULUSLARARASI GÜNEYDOĞU AVRUPA ARAŞTIRMALARI
KURUMU'NUN ANKARA VE İSTANBUL'DA YAPTIĞI TOPLANTILAR

Üyesi bulunduğumuz Uluslararası Güneydoğu Avrupa Araştırmaları Kurumunun Cumhuriyetimizin 50. yılı dolayısıyla UNESCO'nun desteğiyle Ankara ve İstanbul'da yapmak istediği toplantı ve "XV. ve XVIII. Yüzyıllarda İstanbul'un Yakın Doğunun Kültür İlişkilerinde Oynadığı Rol" konulu sempozyum 13-20 Ekim 1973 tarihleri arasında yapılmıştır. 13 Ekim 1973 Cumartesi günü saat 16,30'da Kurumumuzun konferans salonunda yapılan açış törenini UNESCO Türkiye Millî Komisyonu Başkanı Sayın Prof. Bedrettin Tuncel bir konuşma ile açmış, bundan sonra Kurumun başkanı üyelerimizden Prof. Dr. Halil İnalçık ve Başkan Yardımcısı Bulgaristan Bilimler Akademisi Üyesi Prof. Todorov birer konuşma yapmışlardır. Sempozyum 15-20 Ekim 1973 tarihleri arasında İstanbul'da devam etmiştir.

BEYRUNİ'NİN 1000. DOĞUM YILI TÖRENİ VE
ARMAĞAN KİTAP

UNESCO'nun da desteği ile doğumunun 1000. yıldönümünde bütün dünyada anılan büyük Türk bilgini Beyrunî için 23 Kasım 1973'te Kurumumuzun konferans salonunda bir anma töreni düzenlenmiştir. Töreni, Başkanımız adına Asbaşkan Prof. Dr. Bekir Sıtkı Baykal açmış, bundan sonra üyelerimizden Ord. Prof. Dr. Süheyl Ünver "Beyrunî Hakkında Yeni Görüşler", Ord. Prof. Dr. Aydın Sayılı "Doğumunun 1000'inci Yılında Beyrunî" konulu bildirimlerini sunmuşlardır. Bu bildirimler ve ayrıca hazırlanan araştırmalar *Beyrunî Armağanı* adı altında basılmaktadır. P T T İdaresi, üyelerimizden Prof. Dr. Süheyl Ünver'in hazırladığı Beyrunî minyatürünü konu alan bir pul bastırmıştır.

KONFERANSLAR

Atatürk Yıllık Konferanslarının XII. dizisi bu yıl 18 Ocak 1974'te başlamak üzere 7 konferanstan oluşmuştur. Konferansların konularını ve tarihlerini aşağıda sunuyoruz :

- 18 Ocak 1974 Cuma : Hıfzırrahman Raşit Öymen: *Cumhuriyet Eğitimi-
Geçişte Atatürk'ün Etkisi.*
- 15 Şubat 1974 Cuma : Rauf İnan: *Türkiye Cumhuriyeti ve Eğitim.*
- 15 Mart 1974 Cuma : Cihat Akçakayalıoğlu: *Başkomutan Meydan Muharebesi.*
- 29 Mart 1974 Cuma : Vehbi Tanfer: *Atatürk ve Devrimleri.*
- 19 Nisan 1974 Cuma : Prof. Dr. Semavi Eyice: *İstanbul'da Kâğıthane'de
Sâdâbat ve Çağlayan Sarayları.*
- 17 Mayıs 1974 Cuma : Uğur Derman: *Türk Ebruculuk Tarihi.*
- 14 Haziran 1974 Cuma : Ekrem Üçyiğit: *Millî Varlığımızı Oluşturan Öğelerin
Tarih İçinde Görünüşü.*

Bunlardan başka 6 Nisan 1973'te İngiliz bilim adamlarından Miss Margaret Medley "Çin Seramiği ve İslâm Desenleri" konusunda, 2 Kasım 1973'te, İngiltere'nin Manchester Üniversitesi Profesörlerinden Dr. Boyle "İranlı Türkmenler" konusunda Kurumumuzda bir konferans vermişlerdir. Bu konferanslar *Belleten'de* yayımlanacaktır.

ÜYELERİMİZDEN SAYIN TAHSİN ÖZ'ÜN VE
SAYIN FUAT TUGAY'IN ÖLÜMÜ

Asli üyelerimizden, Topkapı Sarayı Müzesi eski müdürlerinden Sayın Tahsin Öz'ü bu yıl kaybetmiş bulunuyoruz. İlerlemiş yaşına rağmen son günlerine kadar çalışmalarımıza içtenlikle katılan Sayın Tahsin Öz'ün anısı önünde saygı ile eğiliriz.

Çok değerli kitaplığını Kurumumuza bağışlamış olan şeref üyelerimizden Sayın Esat Fuat Tugay'da bu yıl içinde aramızdan ayrılmış bulunuyor. Anısını saygı ile anıyoruz.

ATATÜRK'ÜN 100. DOĞUM YILI

19 Mayıs 1981 Atatürk'ün 100'üncü doğum günüdür. Arada sekiz yıllık bir süre varsa da şimdiden bu müstesna güne hazırlanmamız gerekmektedir. Yönetim Kurulumuz bu konudaki hazırlıkların yapılmasını "Atatürk ve Devrimleri Araştırma Merkezi"imizden rica etmiştir.

UNESCO TÜRKİYE MİLLÎ KOMİSYONUNDAKİ
ÇALIŞMALARIMIZ

UNESCO Türkiye Millî Komisyonunda Kurumumuzu temsil eden üyelerimizden Profesör Dr. Afet İnan XII. dönem Genel Kurulunda yeniden Yönetim Kurulu Üyeliğine ve "Sosyal ve Beşerî Bilimler Komisyonu"na seçilmiştir. 21-26 Aralık 1973 tarihlerinde Malatya ve Adıyaman'da yapılan UNESCO haftasında "Atatürk ve Dünya Görüşü" konusunda düzenlenen açık oturuma katılmış ve "Atatürk'ün Uygarlık Anlayışı" hakkında eski Türk uygarlıklarından örnekler göstermek suretiyle bir konferans vermiştir. Arkadaşımız ayrıca Millî Komisyonun çıkardığı "Courrier" dergisine "Türkiye Cumhuriyeti Devletinde Türk Kadınının Entellektüel Hayatı" konulu bir yazı yazmıştır.

CUMHURİYET HALK PARTİSİNİN AÇTIĞI YENİ DAVA

Cumhuriyet Halk Partisi, Atatürk'ün vasiyetnamesinin amacına uygun biçimde gerçekleştirilip gerçekleştirilmediğinin tespiti için Türkiye İş Bankası, Türk Dil Kurumu ve Türk Tarih Kurumu'na karşı Ankara Asliye Hukuk Mahkemesine bir dava açmıştır. Türk Dil Kurumu bu konuda geçen defa olduğu gibi İstanbul Üniversitesi Medenî Hukuk Profesörlerinden İsmet Sungurbey'le Selim Kanatî'den bilimsel bir rapor istemiş ve geçen davada Kurumları büyük bir yetki ile savunan Sayın Tahir Sebük'ü vekil olarak atamıştır. Yönetim Kurulumuz, Hukuk Müşavirlerimizle birlikte Sayın Tahir Sebük'ten Kurumumuzun da vekilliğini üzerine almasını rica etmiştir.

KAZAKİSTAN'DA BULUNAN YAZIT

Geçen yılın ortalarında gazetelerde ve Altaistler Kongresinde Kazakistan'da yapılan yeni kazılarda meydana çıkarılan Türkçe yazıtlar sayesinde Türk yazısının Milâttan önce V. ve hatta VII. yüzyıllara kadar geriye gittiği yolunda yapılan yayınlar ve beyanlar üzerine Kazakistan Bilimler Akademisine bir yazı yazılarak bu konudaki bilimsel yayınların Kurumumuza gönderilmesi istenmiştir.

HALKEVLERİNE YAPILAN YARDIMLAR

Atatürk'ün bir eseri olan ve yurt kültürüne büyük yararlar sağlamış bulunan Halkevlerinin çalışmalarına küçük bir katkıda bulunmak amacıyla ve Halkevleri Genel Merkezinin isteği üzerine kendilerince hazırlanan "Atatürk ve Cumhuriyet" konulu bir yapıtı geçen yıl olduğu gibi her türlü giderleri Kurumumuzca karşılamak suretiyle Basımevimizde bastırılarak Halkevlerine armağan etmiş bulunuyoruz.

ATATÜRK VE DEVRİMLERİ ARAŞTIRMA MERKEZİNİN
ÇALIŞMALARI

Atatürk ve Devrimleri Araştırma Merkezimizin 1973 yılı çalışmaları şöylece özetlenebilir :

- a) Yıl sonunda Atatürk ve devrimlerle ilgili eserlerin sayısı 2866'ya yükselmiştir. Bunların fişleri yazılarak ek kataloğa geçirilmiştir.
- b) Makale ve haber fişlerinin sayısı 53.777'ye ulaşmıştır. Bunlar gazete ve dergi adlarına göre alfabe sırasına konmuştur.
- c) 1973 sonuna değin işlemi tamamlanarak sınıflandırılan ve dosyasına giren kupür sayısı 50.921'i bulmuştur. Bunlar 4000 konu üzerine sınıflandırılmıştır.
- ç) Yıl sonuna kadar Atatürk ve devrimleriyle ilgili olarak derlenen tefrikaların sayısı 450'ye yükselmiştir.
- d) Özel günlerde çıkan gazete, dergi ve ekleri derlenerek dosyalarına konmuştur.
- e) Atatürk ve Kurtuluş Savaşı ile ilgili dosyalar tekrar gözden geçirilerek dizin işlemi tamamlanmış, dizin fişleri yapılmıştır.
- f) Cumhuriyetimizin 50. yılı dolayısıyla Kurumca düzenlenen serginin hazırlanmasına yardım edilmiştir.

Atatürk ve Devrimleri Araştırma Merkezinin Cumhuriyetin 50. yılı dolayısıyla yayımlamayı planladığı eserlerden 9 tanesi bu yıl içinde yayımlanmış bulunmaktadır. Bunları yayımlanan eserler arasında bulacaksınız.

KİTAPLIK ÇALIŞMALARI

1973 yılı içinde kitaplığımızda yapılan işleri şöyle özetleyebiliriz :

Sağlanan kitaplar : Bu yıl içinde 731'i satın alma, 1727'si armağan ve değişim yolu ile kitaplığımıza toplam olarak 2458 kitap gelmiş ve kayıtlara geçirilmiştir. Kitapların 235 tanesi rahmetli Esad Fuad Tuğay'ın bağışdır. Ayrıca 212'si satın alma, 1198'i armağan ve değişim yoluyla toplam olarak 1410 süreli yayından başka 1440'ı satın alma, 755'i armağan ve değişimden gelen 2195 günlük gazetenin kayıt işleri yapılmıştır.

Bu arada satın aldığımız 53 yazma kaydolmuş, 21 fotokopi ve 21 mikrofilm için de gerekli işlem bitirilmiştir.

Evvelki yıllarda Kurumumuza bağışlanan Dr. A. Süheyl Ünver arşivinin bu yıl da bir kısım dosyaları kütüphanemize gelmiştir.

Kataloglama : Bu yıl 2426 kitap, 277 makale, 36 haritanın fişleri hazırlanıp çoğaltılmıştır.

Yazar kartoteksinin yenilenmesine devam edilmiş ve bu yıl da 2 kutu yenilenmiştir.

Evvelki yıllarda Kurumumuza bağışlandığını bildirdiğimiz Kâzım Orbay arşivinin dökümü yapılarak tasnif edilmiş ve dizinin hazırlığına başlanmıştır.

Kitap deposu: 1973 yılı sonunda kitap varlığımız 63.214'e ulaşmıştır. Süreli yayınlar bunun dışındadır. Süreli yayınlarla birlikte bu toplam 110.000'i aşmaktadır.

Okunan kitap sayısı: Bu yıl tuttuğumuz kayıtlara göre ortalama ayda 1247 tane olmak üzere toplam 14950 kitap, dergi ve gazete okunmuştur.

Yazılı ve sözlü olarak gelen çok sayıda sorular cevaplandırılmıştır.

Değişim: Dış memleketlerle yapmakta olduğumuz yayım değişimi 204 bilimsel kurum ve bilim adamı ile devamlı ve 35'i ile özel olarak devam etmektedir.

Parasız yayım dağıtımı: Bu yıl çıkan Kurum yayınları (14 eser, 4 Belleten) aslı, şeref ve muhabir üyelerimizden başka Türkiye içinde 95 kişi, 63 kurum, müze ve kitaphâna parasız dağıtılmıştır.

Kitap yardımı: Çoğu köylerde olmak üzere yardıma muhtaç kitaphânlardan gelen kitap istekleri, müracaat eden kitaphânlara durumuna göre cevaplandırılmağa çalışılmış ve 26 kitaphâna Atatürk dizisi içindeki yayınlarımızla ayırıbasımlar ve depomuzda bulunan kayda geçmemiş Kurum için lüzumsuz eserler gönderilmiştir.

Kitaplık Komisyonu: İhtiyaç duydukça toplanan komisyonumuz kitaplıkla ilgili çeşitli işleri görülmüştür.

Sergi çalışmaları: Uluslararası X. Klasik Arkeoloji Kongresi dolayısıyla 23-24 Eylül tarihlerinde D. T. C. Fakültesi giriş holünde indirimli yayın satışı sergisi hazırlanmıştır.

K A Z I L A R

Eskiçağ Kolunda verilen kararlara uyularak bu yıl da Alacahöyük, Perge, Kültepe, Maşat Höyük, Konya Karahöyüğü, Bayraklı, Van - Çavuştepe, Acemhöyük, Niğde'nin Tepebağlar höyüğü ile Samsun bölgesinde kazılar sürdürülmüştür.

Devlet Bakanlığı Kültür Müsteşarlığı kazılarımıza bu yıl da yardımlarını esirgememiştir. Bakanlığın yakın ilgisine huzurunuzda teşekkür etmeyi ödev sayarız.

Bu yılki kazılar hakkında kazı kurulları başkanlarından aldığımız raporları olduğu gibi sunuyoruz :

1 — Alacahöyük Kazısı 1973 Çalışmaları

1973 yılında arkeolojik kazı çalışmalarına Temmuz ve Eylül aylarında devam edilmiştir. Kazı heyetinin başında Dr. Hâmit Zübeyr Koşay ve yardımcısı Arkeolog Mahmut Akok bulunmuştur. Heyetin diğer üyeleri ise Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü Temsilcisi Arkeolog Ahmet Tırpan, Muhasip Ahmet Bekçi, Restoratör Süleyman Yalçın ve Fotoğraf Uzmanı Selâhattin Öztartan idiler.

Çalışmalarda iki yol tutulmuştur: I) Arkeolojik kazılar, II) Höyük üzerinde kalıcı durumda olan mimarlık eserlerinin restorasyonu.

I) *Kazılar*: Alacahöyük'te bugüne kadar kazılamamış geniş ölçüde alanlar bulunmaktadır. Bu mevsim çalışmaları kazı heyetinin programı gereğince, 58/40, 42 60/40, 42 62/40, 42 64/40, 42 plankarelerinde yürütülerek, Eski Hitit tabakalarına kadar ulaşılmıştır.

II) *Kalıcı eserlerin ihya ve restorasyonu*: 1935 yılından beri bazı fasılalarla yıllarca devam eden önemli kazılar ve ortaya çıkarılan geniş buluntularla, Orta Anadolu arkeolojisine büyük katkıda bulunan Alacahöyük'ün varlığını canlı ve yaşar bir durumda tutmayı amaç bilen heyetimiz, bu çalışma mevsiminin programına, Eski Bronz Çağı mezarlarının yerlerinde ihyası ile, poternli kapının tanzimini almıştır.

Bu amaçla, önemli buluntularıyla dünya arkeoloji biliminde yer tutan Eski Bronz çağı mezarlarının altı tanesi kısmen ihya edilmiştir. Hitit Büyük İmparatorluk çağı'nın şehir suru kapılarından olan ve höyükte batı yönüne düşen poternli kapının burçlarında düzeltmeler yapıldığı gibi, yeraltı geçidinin giriş ve çıkış kısımlarında tanzimler yapılmıştır.

Höyüğün orta kısmına rastlayan ve Eski Hitit tabakasına kadar inilen arkeolojik kazı çalışmaları sırasında mimarî katlar içinde, çağlarını bütün karakteri ile temsil eden seramik parçaları, tam veya tama yakın çanaklar, testicikler, ağırşaklar, maden ve kemikten yapılmış değerli aletler, geyik, boğa vb. gibi av hayvanlarının kalıntıları ele geçmiştir. Bütün bu buluntular usulünce envanter edilerek Müzeler idaresine teslim olunmuştur.

Yüksek bilgilerinize arz olunur.

Alacahöyük Kazı Heyeti Bşk.
ve T. T. Kurumu Üyesi
DR. HÂMİT ZÜBEYR KOŞAY

Alacahöyük Kazı Heyeti Bşk. Y.
Ark. Mimar
MAHMUT AKOK

2 — Perge Kazısı 1973 Çalışmaları :

1973 yılı Perge kazısı, hazırlık safhaları dışta kalmak üzere, 10 Eylül'den 25 Ekime kadar devam etmiş, kazı heyeti başkanlığım altında Prof. Jale İnan, Prof. Adnan Pekman, Doç. Somay Onurkan, Asistan Halük Abbasoğlu, Y. Mimar Ülkü İzmirliçil, Arkeolog-Desinatör Akif Dâi, Fotoğraf Uzmanı Aziz Albek, Topograf Adnan Şakar, Sanat Tarihçisi Zafer Ertay, Sekreter Münire Ergin, Arkeolog Vedat Çelgin, Mehmet Armağan, Gülây Tigrel ve Füsün Erman'dan teşekkül etmiştir. Hükümeti, Antalya Müzesi asistanlarından Güler Kural temsil etmiştir.

I — *Agora*. 1970 yılından beri kazılan agora'daki işler sona erdirilmiş, meydana eski kazılardan kalma toprak yığınları tümüyle kaldırılmış ortadaki yuvarlak binanın (tholos) kazısı ise tamamlanmıştır. Yeni bulunan bazı mimarlık parçaları sayesinde binanın podium bir silme kapsadığı, onun üzerinde oturan 16 sütunun gövdelerinin iri grenli sarımtırak mermerden yapıldığı, bunların taşıdığı saçaklığın ise iç ve dışta işlenmiş olduğu saptanmıştır. Sütunlu galerinin gerisinde büyük bir ihtimalle yuvarlak sella duvarı yükseliyordu. 1972'de bulunmuş olan konsollar büyük bir ihtimalle duvarın içine, sütunlar arasına rastlamak suretiyle, ankastre edilmişti. Bu yıl ayrıca agora'nın kanalizasyon sistemi araştırılmış, meydanın etrafını

çeviren portiklerin önünde cidarları düzenli taşlarla örülmüş bir mecrâ bulunduğu, bunların meydana biriken suları güney yönünde ve o civardan geçen bir ana kanala sevkettikleri anlaşılmış, aynı zamanda güneyde, iki katlı dükkânlardan birinin altında oturma bankları hariç, iyi durumda bize kadar gelen bir latrina (helâ) temizlenerek gün ışığına çıkarılmıştır.

II — Bu yılın esas çalışmaları iki büyük sütunlu caddenin kavşağındaki *meydan* üzerinde teksif edilmiş, açık bir plan vermeyen Bizans kalıntularından ibaret bir tabaka kaldırıldıktan sonra şu anıtlar meydana çıkarılmıştır :

A) *Tak.* Doğu-batı yöneltisinde olan ikinci büyük sütunlu caddenin ekseninde bulunan tak, tek gözlü olup iki kademeli bir kaide üzerinde yükselen ve köşeleri paye şeklinde yassı çıkıntılar kapsayan dikdörtgen iki ayak ($1,75 \times 1,47$ m.), bunların üzerinde oturan bir kemer ve onun da üzerinde yer alan köşeleri İon yarım sütunları ile süslü bir attika'dan oluşmaktadır. Kemerin ortasından geçen kaldırımın genişliği 4,90 m., tüm anıtın genişliği ise 9,22 m.'dir. Yüksekliği daha henüz kesin olarak saptanamamıştır. Attika'nın her iki uzun tarafında aşağı yukarı 7,50 m. uzunluğunda anıtsal bir yazıt vardır (harf yüksekliği 10-13 cm.) Aynı metin her iki tarafta ufak bazı değişikliklerle tekrarlanmıştır. Yazıtın dört satırını esas itibariyle terkip etmek mümkün olmuştur. Buna göre anıt "Apollon Epekoos" ve "Artemis Pergaia"ya ithaf edilmişti. Bânileri, Apollonios adında bir kişinin iki oğlu Demetrios ve Apollonios idi. İkincisinin sadece adının zikredilmesine karşılık birincisinin ünvan ve memuriyetleri birer birer sayılmaktadır. Demetrios Artemis rahibi, demiurgos (en yüksek sivil memur), gençler, orta yaşlılar ve ihtiyarlar gimnasyonunun başkanı (gymnasiarkhos) idi. Eusebes (dindar), philokaisar ve philopatris (imparatorsever ve vatansever), panaretos (tümüyle erdemli) ve "şehrin oğlu" (şehre iyilikleri dokunanlara verilen ünvan) olarak gösterilmektedir. Yazıt, özenli harf şekillerinden dolayı M. s. II. yy.'ın ilk yarısına veya ortalarına ait olabilir.

B) *Tetrapylon.* Geçen yıllarda kazılmış olan akropol eteğindeki "nimfeum"dan başlamak suretiyle sütunlu caddenin ortasında güneye, yani kavşağa doğru uzanan su kanalının üzerinde dört taş ayak oturmakta, anıtın genişliği, köşelerinden ölçmek suretiyle 4,03 ile 4,05 m. arasında değişmektedir. Ayaklar birbirine kemerlerle bağlanmıştı. Üst kısmın ne şekilde olduğu bilinmemektedir. Bu anıttan itibaren kanal 11,70 m. uzunluğunda güney yönünde devam etmekte, ondan sonra hafifçe yön değiştirmek suretiyle 5,15 m.'lik bir mesafede büyük sütunlu caddenin eksenine uymakta ve güneye doğru ana şehir kapısının arkasındaki meydana kadar uzanmaktadır.

C) *Podiumlu yapı.* Kavşaktan az önce kanalın üzerinde düzenli kesme taşlardan yapılmış kare planlı (bir taraf uzunluğu 7,27 m.) bir podium oturmakta, podiumun içinde ise özenle işlenmiş bir beşik kemerle örtülü 1,16 m. genişliğinde bir kanal, açık hava kanalının devamını teşkil etmektedir. Podiumun üzerine batı tarafından dört basamakla çıkılmakta idi. Doğuya yönelmiş olan bu podiumun üzerinde bir sunak ya da küçük bir tapınağın yer almış olması muhtemeldir. Bizanslılar zamanında ise üst kısım tümüyle ortadan kaldırılmıştır. Doğuda bulunan kavisli bir apsis kalıntısından, onun yerine bir şapelin oturtulduğu anlaşılıyor. Bugün anıtın orta-

sında devşirme taşlardan yapılmış dikdörtgen bir kaide (3,04 × 2,92 m.) yer almaktadır.

Ç) *Kilise*. Podiumun güneyinde ona bitişik olarak oldukça geç bir dönemde küçük bir kilise yapılmıştır ki (uzunluk 9,25 m., genişlik 6.48 m.) bu kilisenin doğusunda, ortadaki dışarıya taşmak suretiyle, yarım yuvarlak üç apsis bulunmakta, ortasında ise Hellenistik bir binadan getirilmiş fasetli dört sütun yükselmekte, bunlar kiliseyi üç nefe ayırmaktadır. Sütunlardan iki tanesinin başlıkları bulunmuş ve üzerlerine oturtulmuştur. Doğudaki iki sütun arasında bir korkuluk levhası vardı; böylece bema, naos'tan ayırt edilmiş oluyordu. Kiliseye batıda bulunan 2 m. genişliğinde bir kapıdan giriliyordu. Kilise podiumlu yapının altındaki kanal tümüyle kestiğinden onun yapıldığı dönemde kanalın artık işlemediğine hükümlenabilir.

III — Akropol eteğindeki nimfeum'un önünde güneye doğru uzanan ve yukarıda bahsettiğimiz kanalla birleşen su kanalının 20 m.'lik bir kısmı meydana çıkarılmış, kanalın üzerinde oldukça geç bir dönemde bir taş köprü yapıldığı anlaşılmıştır. Aynı zamanda akropol yamaçlarından inen topraklardan ötürü Bizans döneminde cadde seviyesinin bir hayli yükseldiği, bu yükselen kısmın içine nimfeum'un arkasındaki su köprüsünden suyunu alan kalın künklerden ibaret su boruları yerleştirildiği saptanmıştır.

ORD. PROF. DR. ARIF MÜFİD MANSEL

3 — *Kültepe Kazıları 1973 Çalışmaları :*

Kurumumuz ve Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü adına yürütülen Kültepe kazılarına üyelerimizden Prof. Dr. Tahsin Özgüç'ün başkanlığında, 1972 yılındaki kazı heyeti tarafından, devam edilmiştir. Bu seneki kazıların mihrakını, tepedeki sitadele kurulan sarayın teşkil etmiş olmasına rağmen, Karum sahasında da geniş ölçüde araştırmaları devam ettirmek mümkün olmuştur.

Sarayın 130 metre uzunluğundaki batı cephesinin af/32 plankaresinde doğuya dönen keskin köşesi bulunmuş ve 20 metrelik devamı takip edilmiştir. Sarayın bu sene açığa çıkarılan kuzey cephesinin uzunluğu 120 m. dir. Böylece onun kareye çok yakın dikdörtgen planlı olduğunu tespit etmiş bulunuyoruz. Kuzey cephesindeki kalın dış duvarın inşa tarzı doğuya bakandan farklı değildir. Kalın sıvalı iri taşlar, küçük takviye kuleleri, iri kerpiçler ve nihayet çok sık olarak kullanılmış kalın ağaç dikme ve kirişler bu yönde de, aynı şekilde, devam etmektedir. Ağacın, sarayın her tarafında böylesine bol kullanılmış olması yangının şiddetini çok artırmıştır. Ağaç kiriş ve dikmelerin yangın enkazı içindeki yıkılmış durumu, sarayın yapı tarzını doğru bir şekilde resmetmemize yardımcı olmaktadır. Esas tepe planının 19-21 u/ff plankarelerini kaplayan bu cephe ff/19'da yine keskin bir şekilde güneye dönmüş olup, doğuya bakan bu cephenin de 40 m'den daha uzun olan bir kısmı takip edilmiştir.

Kuzey cephesinin dış duvarı önündeki sert taban üstünde ve çok yanmış durumda, in situ olarak bulunan seramik, hem şekil, hem teknik, hem de süsleri bakımından Karum sahasında, Ib katında bulunanların aynıdır. Ayrıca, onların

yanında bulunan damga mühürlerin, bullaların şekil ve üslupları ile bir fayans heykeltik başı da bu sonucu, eksiksiz bir şekilde, doğrulamaktadır.

Sarayların planları bu şekilde anıtsal ölçüleriyle karşımıza çıktıktan ve özellikle yazılı belgelerin ortaya koyduklarını gördükten sonra kesin olarak ifade edebiliriz ki, Kaniş kralları da Eski Babil krallarının veya onlara bağlı Kuzey Suriye krallarının yaşadığı sarayların planlarına göre inşa edilmiş saraylarda yaşıyorlardı. Bu, yazı, lüks eşyanın ve silindir mühürün benimsenmesine uyan bir moda tezahürüdür. Bu bakımdan bu çağın saraylarını, II Truva'daki, Büyük Kale'deki veya Gordion'daki kralların saraylarından veya saray anlayışlarından ayırmamız gerekecektir.

Sitadel'de iki safhalı demir çağı katlarında çok iyi korunmuş cazip, boya ile nakışlı kaplara ve özellikle M. Ö. VIII. yüzyılın sonuna ait, Gordion'dakilerin tipinde, tunç fibulalara rastlandı. Kanımızca, bunlar Frigya'dan ithal edilen elbiselerle beraber buraya getirilmiş olmalıdır.

27-30/M-V plankarelerindeki Hellenistik çağın özel evleri, tam planları ile korunmuştur. Bunlar, Kapadokya Krallığı arazisi içinde en sağlam olarak açığa çıkarılmış meskenleri temsil etmektedir. Bunların üstündeki Roma çağı yapıları kesik temeller halinde görülmüştür.

Karum'da büyük caddenin kuzeyindeki evlerin ikisi kazılmış olup, her ikisinde de Ib katının tipik tabletlerine, çanak-çömleğine, madeni eşyasına, mühür ve mühür baskılarına sahip olduk. Şimdiye kadar Kültepe'de bulunan Ib katına ait yazılı vesikaların sayısı Alishar, Boğazköy'dekilerin miktarını çoktan aşmış ve İlk Anadolu Tarihi için çok önemli olan bu safhayı da aydınlatmakta en büyük paya sahip çıkmıştır. Bu katta elde edilen ve boğa tasviriyle süslü kült kapları bu özellikleri ile karşımıza ilk defa çıkmaktadır. Ankara, Kayseri ve Kültepe'deki mahallî müzeleri Kültepe eserleri doldurmuş durumdadır. Kanımca, Kültepe eserleri için uygun görülecek bir yerde bir Kültepe Müzesinin kurulması zamanı gelmiştir.

TAHSİN ÖZGÜÇ

4 — Maşat Höyük (Yalın yazı) Kazıları 1973 Çalışmaları:

Kurumumuz ve Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü adına üyelerimizden Prof. Dr. Tahsin Özgüç'ün başkanlığındaki heyet tarafından yeniden kazısına başlanan "Maşat Höyük", I. zamanın mermerleşmiş bir kalker bloku üstüne kurulmuştur. Tabii, kuzey-güney yoluna yakın, bereketli sulak bir ovanın ortasına kurulmuştur. Üç teras halinde görülen höyüğün kuzey, batı ve güneybatı yönleri çok diktir. Asıl şehir doğu ve güneydoğuya doğru genişlemiştir.

Höyüğün en yüksek kısmında, stadelinde yapılan kazıda son medeniyet katının "Demir Devri"ne ait olduğu görülmektedir. İki yapı katı olarak karşımızda çıkan bu çağın yapıları ufak, toplama taşlarla örülmüş temelleri üstünden yükselen kerpiç duvarlar halindedir. 2-3-4 odalı evlerin odaları küçüktür. İkinci, alttaki katın yapıları daha düzenlidir. Bu kat, doğrudan doğruya Hitit İmparatorluk çağını sona erdiren büyük yangın enkazı üstüne kurulmuştur. Seramiği Orta Anadolu'da tanıdığımız gibi, tek renkli ve nakışlıdır. Nakışlılar tek renklilerden daha azdır. Bu safhada şehrin çok şiddetli olmayan bir yangın geçirdiği anlaşılmaktadır.

Höyüğün kuzeyine inşa edilen ve şiddetli bir yangınla sona erdirilen büyük yapının 9 odası ve 2 koridoru açığa çıkarılmıştır. Temel taşlarının işçiliği, tertip tarzı, kerpiç boyları, örgü tarzı, Hitit İmparatorluk çağı yapılarının aynıdır. Kerpiç duvarlarda sık sık ağaç dikmeler kullanılmıştır. Üst katı taşıyan ağaç direklere tabanlık eden düz taşlar taban üstünde durmaktadır. Yapının büyüklüğü, planı ve içindeki eserler resmî bir bina olduğunu, açıkça göstermektedir. Maşat kazıları, Anadolu tarihinin bir safhasının bu bölgede aydınlanmasını sağlayacaktır. Hitit seramiğinin, mühür baskılarının ve diğer vesikalarının yanında XIV. yüzyılın sonlarına ait bir Miken vazosunun da varlığı, Maşat'ta daha şimdiden çok öğretici sonuçların elde edilmeğe başlanğına ciddi bir işaretir.

TAHSİN ÖZGÜÇ

5 — *Konya Karahöyük Kazısı 1973 Çalışmaları*

Türk Tarih Kurumu, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi ve Millî Eğitim Bakanlığı Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü adına yürütülmekte olan Konya Karahöyük kazıları, 1973 yılında da, 11 Ağustos 1973 ile 22 Eylül 1973 tarihleri arasında sürdürülmüştür.

Başkanlığım altındaki kazıda Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Hititoloji Asistanı Dr. Yaşar Coşkun, Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğünden Arkeolog Neriman Tezcan, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Hititoloji Kürsüsü mezunlarından Burhan Balcioğlu, Mustahzır Osman Karakaya, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi öğrencilerinden Erdal Işık, Kemal Yüksel, Neşe Gümüş, Nilüfer Baysan, Aydın Alsaç, ve Japon uyruklu araştırma öğrencisi S. Ohmura görev almışlardır. Kazımızda Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğünü komiser olarak Konya Müzesinden Arkeolog Bay Mehmet Turgut temsil etmiştir.

1973 yılında Karahöyük'te üç ayrı kesimde çalışılmıştır.

Höyüğün zirvesinin kuzey kısmında O çukurunda, daha önceki yıllarda başlatılmış olan stratigrafi çalışmaları sürdürülmüştür. 1972 yılında araştırılmış olan 13. katın, bu katın son safhası olduğu anlaşılmış ve aynı kata ait iki safha daha meydana çıkarılmıştır. Her üç safhanın mimarî durumu birbirine büyük bir yakınlık göstermektedir. Bu katın altındaki 14. kat da kazılmış ve burada kare biçiminde kalın duvarlı derin bir oda meydana çıkarılmıştır. 13. ve 14. katlarda elde edilen seramik C çukurunun aynı katlarında elde edilen seramiğe büyük bir yakınlık göstermektedir. Bunlar arasında yassı ve sivri kulplu kapaklar ile özellikle Truva'nın derin tabakalarından tanınan ve Blegen tarafından "Ege Seramiği" diye adlandırılmış olan seramik, karakteristik malzemeyi teşkil etmektedir.

Höyüğün güneyinde köylünün toprak almak için üst katlarını tahrip ettiği S çukurunda 1974 yılında da çalışılmış ve "Intermediate" tipindeki boyalı seramik örnekleri veren 6. katta 1972 yılında açılmış olan kazı alanı batı doğrultusunda genişletilmiş ve dar bir alanda 7. kata inilmiştir. Aynı alanın kuzey kesiminde 3. ve 5. katlardan kalıntılar da saptanmıştır. 6. ve 7. katlarda elde edilmiş olan boyalı seramik fragmanları Karahöyük'te "Intermediate" tipi örneklerin sayılarını ve çeşitlerini artırmaktadır. Ayrıca 7. katta kemikten, birinin üzerindeki desenler gayet zarif bir biçimde işlenmiş, silindir biçiminde iki tane süs eşyası bulunmuştur.

Kazımızın son günlerinde, Höyüğün kuzeybatısında, diğer kısımlarda olduğu gibi köylünün evvelce taş almak suretiyle üstten birinci katı kısmen tahrip ettiği ve görünüşe göre, büyücek bir yapı kompleksinin planını vermesi mümkün olan ve T çukuru adını verdiğimiz bir alanda 1. katın kazılmasına başlanmıştır. Yapının meydana çıkarabildiğimiz küçük bir kısmında yan yana büyük küpleri ihtiva eden bir depo ile Karahöyük'te daha önceki yıllarda örneklerini elde ettiğimiz at nalı biçiminde bir ocak ya da Altar'lı bir oda ile diğer bir oda meydana çıkarılmıştır. Bulunan seramik arasında önceki yıllardan tanınan örnekler yanında Karahöyük'te evvelce bulunmamış olan kap formları da gün ışığına çıkarılmıştır. Küçük buluntular arasında pişmemiş topraktan hayvan üzerinde (her halde eşek üzerinde) bir binici dikkati çekmektedir. 1974 yılında bu çukurda kazıya devam etmek niyetindeyiz. Şansımız olursa, bulmayı umduğumuz büyük yapıyı kısmen tahrip edilmiş durumda da olsa meydana çıkarabiliriz.

ORD. PROF. DR. SEDAT ALP

6 — *Bayraklı Kazısı 1973 Çalışmaları:*

Türk Tarih Kurumu, Başbakanlık Kültür Müsteşarlığı Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü ile Ankara Üniversitesi adlarına yürütülen Bayraklı Kazısına 15 Temmuz 1973 tarihinde başlanmış ve 12 Eylül 1973'te son verilmiştir Kazıya Asistan Dr. Coşkun Özgünel, Asistan Seyhan Doruk, Fotoğrafçı Mehmet Ali Düğenci, Arkeolog Celâl Çamlı, Aynur Dinçer, Aysun Erdost ile yüksek lisans öğrencileri Siret Çeyrekbaşı, Servet Alpargun, arkeoloji öğrencileri Muallâ Atmaca, İnci Şenocak ve restoratör olarak Mehmet Tunçdağ katılmışlardır. Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü temsilciliğini Aydın Müzesi Asistanı Nurettin Çelem yerine getirmiştir.

1973 yılı çalışmaları, 1971 ve 1972 yılında açılan ve 1972 yılında daha eski yapı katlarını ortaya çıkarmak için kaldırılan IV. yüzyıl katının kalıntılarının temizlenmesi, V. ve VI. yüzyıl katlarına inilmesi ile bazı yerlerde mükerrer kullanma yüzünden kesinlikle tabaka ayrımının yapılmadığı höyüğün güney doğrultusundaki alanda stratigrafinin açıklığa kavuşturulması amacını güdüyordu. Bu arada 1972 yılında ortaya çıkarılan ve "Lydionlu ev", "baltalı ev" şeklinde isimlendirdiğimiz yapıların daha önceki yıllarda çıkarılan binalarla ilişkisi; keza bu yapıların kuzey-güney doğrultusunda uzayan ve çok iyi korunmuş cadde ile ilişkisinin saptanması, tasarlanan sorunlardan bir başkası idi. Ayrıca Bayraklı'da mabet çevresinde 1973 yılına kadar açılan sahadaki yapıların birbirleriyle zaman ve kullanma yönünden ilişkilerinin plan üzerinde birleştirilme ve kontrolü, bunları küçük buluntularının tasnifi ve değerlendirilmesi de tasarlanmıştı.

İki ay süren çalışmalar sırasında:

1) C çukuru doğrultusunda 1971 yılında açılan ve 1972'de VI. yüzyıl tabakalarına inmek için kaldırılan höyüğün ortasındaki mabet açmasının batı kısmı 1974 yılı için hazır duruma getirilmiştir.

2) 1972 yılında ortaya çıkarılan IV. - V. yüzyıl yapı katlarını birbirinden ayırma ve sağlıklı stratigrafi tespiti gayesiyle sözkonusu açmanın güney doğrultu-

sunda 15-25 m.'lik bir genişleme sağlanmış, büyük umutlar beslenen bu alandaki yapıların çok tahrip gördüğü, bu nedenle zayıf ve fakir bir çevre olduğu ortaya çıkmıştır. Genellikle daha alttaki yapıların sağlam duvarlarının yeniden kullanılması şeklindeki bu yapılar VI. yüzyıl katının kuzey-güney doğrultusundaki güzel caddeye göre biraz sapma gösteren, ancak genel olarak aynı doğrultuda olan ufak ve iri taşlarla kaldırım şeklinde yapılmış yolun iki tarafında yer almaktadır.

3) Bastion duvarının batı yönünde yapılan temizlik çalışmaları sırasında VI. yüzyıl tabakalarına rastlanmış, bu arada Geç Geometrik parçaların VI. yüzyıl malzemesine karıştığı tespit edilmiştir.

4) Bazı eserlerin parçalarının birbirlerinden çok uzakta ele geçmesi nedeniyle 1973 yılı malzemeleri 1972 ve 1971 yılı eserleri ile birlikte tasnif ve tetkike tabi tutulmuş, bunların büyük bir kısmının yayın hazırlığı tamamlanmıştır.

ORD. PROF. DR. EKREM AKURGAL

7 — Çavuştepe Kazısı 1973 Çalışmaları

Türk Tarih Kurumu, Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü ve İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi adına yürütülen Van Bölgesi Çavuştepe kazısı 1973 yılında Temmuz ortasından Ağustos'un son haftasına kadar devam etmiştir.

Çavuştepe kazısı, üyelerimizden Prof. Dr. Afif Erzen'in başkanlığında, Prof. Dr. Adnan Pekman, Dr. Taner Tarhan, Dr. Mehmet Özsait, Dr. Veli Sevin, Dr. Ali Dinçol, Doktorant Oktay Belli, Doktorant Nesrin Özsait, Doktorant Hüseyin Sezer, Doktorant A. Atılğan Çilingiroğlu, Arkeolog - Desinatör Fırat Düzgüner, Arkeolog Mukadder Çilingiroğlu, Mimar Ümit Sirel, Uzman Münire Engin ve Müze Temsilcisi Ali Önder'den kurulu bir heyet tarafından yürütülmüştür.

Çavuştepe'de 1973 kazı sezonunda aşağıdaki mahallerde araştırmalar yapılmış ve geçen senelerde olduğu gibi önemli sonuçlara varılmıştır :

- I. Yukarı Kale'ye çıkan "Tahkimli Yol"
- II. Uç Kale ile Rampalar arasındaki saha
- III. Tapınak Kuzey Sur Batı Kesimi Trasesi
- IV. Potern (Üst Kesim)
- V. Güney Sur Saray - Tapınak Arası Kesimi Trasesi
- VI. Güney Sur Doğu Kesimi Trasesi
- VII. Pithoslu Mekânlar
- VIII. Tapınak "Sedirli Salon = Payeli Salon"

I — *Yukarı Kale'ye çıkan "Tahkimli Yol"* : Çifte rampaların birleştiği platformdan doğuya doğru, "Yukarı Kale"yi stadele irtibatlayan bu kesimdeki kazılar ilginç sonuçlar vermiştir. Tüm uzunluğu 142.00 m.'yi bulan "Tahkimli Yol"un 62.00 m.'lik bir bölümü açılmıştır. Yolun genişliği ortalama olarak 7.60 m.'dir. Yolu kuzey ve güneyde sınırlayan tahkimata ait duvar temellerinin izleri halen toprak üstünde de görülmektedir. Kazı neticesinde yol zemininden itibaren bu duvarların 1.00 m.'yi bulan mevcut yüksekliği meydana çıkarılmıştır. Gayri muntazam ocak taşlarından örülen ve araları çamur-harç ile takviye edilen duvar kalınlıkları 1.20 m. ilâ 2.00 m. arasında değişmektedir. Zeminde yer yer in situ olarak sıkıştırıl-

muş mıcırdan müteşekkil dolguya, giriş kesiminde de sal taşlarından ibaret döşeme (kaldırım) taşlarına rastlanmıştır.

II — *Uç Kale ile Rampalar arasındaki saha*: Geçen sezonlardan itibaren kazılmaya başlanan bu sahadaki araştırmalar doğuya doğru ilerletilmiş, takriben 26.50 m. × 10.20 m. ebadında bir alan tamamen açılmıştır. Bu arada adı geçen sahayı kuzeyde sınırlayan ve doğu-batı istikametinde uzanan 52.00 m.'lik bir sur trasesi de meydana çıkarılmıştır. Surun taş bedeni kaba işçilikle yapılmış taşlarla örülmüş, araları çamur-harçla takviye edilmiştir. Enteresan olan husus sur yüzeyinin sıvanarak üzerine beyaz badana vazedilmiş olmasıdır. Surun kuzeyden sınırladığı alan, muhtelif ebat ve seviyeler gösteren teraslar şeklinde doğuya doğru alçalmaktadır. Bu teraslarda yer alan "Payeli Mekânlar" evvelki raporlarımızda da zikrettiğimiz üzere kalenin ikinci ve üçüncü iskân evrelerine aittirler. Bu kesimde bulunan Asur tipindeki taş mühür küçük buluntu olarak dikkatimizi çekmiştir.

III — *Tapınak Kuzey Sur Batı Kesimi Trasesi*: Geçen sezonlarda tüm trasesi meydana çıkarılan bu kesim surlar, temel seviyesine, yani anakayaya kadar açılmıştır. Çalışmalarda ele geçirilen önemli küçük buluntular şunlardır; bronz kemer parçası (üzeri bitkisel motiflerin yanı sıra antitetik grifonlar ile bezenmiştir), bronz dirgen, kemik kakma plaketchikleri.

IV — *Potern (Üst Kesim)*: Saray Kuzey Sur Doğu Kesim sur trasesinin I. bastionunun kuzey izdüşümünde, 39.40 m. yamaçta, anakayada yer alan Potern'in üst kesimindeki çalışmalar ilginç sonuçlar vermiştir. Üstteki mevcut dolgu tabakasından 12.90 m.'ye kadar inilmiştir. Bu seviyede anakayanın basamaklar şeklinde taş yuvaları halinde oyularak Potern'in ağızına, yani ovaya doğru devam ettikleri görülmüştür. Burada, 10.60 m. seviyede kalenin ilk tahrip tabakasına ait kalıntılar in situ olarak meydana çıkarılmıştır. Birbirleri üzerine atılmış olan cesetleri yansıtan iskeletler, istilânın şiddetini açıkça göstermektedir. Bir iskelet üzerinde in situ olarak bulunan bronz kemer Urartu maden sanatının birinci sınıf eserlerinden birini teşkil etmektedir. (Takriben 1.50 m. uzunluğundaki kemer üzerinde panolar içinde bitkisel motiflerle bordürlenmiş hayvan üzerinde tanrı tasvirleri, muhtelif hayvanlar yer almaktadır).

V — *Güney Sur Saray-Tapınak Arası Kesimi Trasesi*: Saray "Güney Koridoru"nun güney izdüşümündeki bu kesim surlarda yapılan kesif çalışmalar neticesinde ortalama olarak, batıdan doğuya doğru 87.00 m.'lik sur bedeni meydana çıkarılmıştır. Bu çalışmalarda yer yer anakaya seviyesine kadar inilmiştir. Yukarıdan yıkılan kerpiç duvarları yansıtan renkli fresko fragmanları, kalas parçaları zikre değer buluntulardır.

VI — *Güney Sur Doğu Kesimi Trasesi*: Geçen sezondan bırakılan yerden itibaren, doğudan batıya doğru 49.00 m.'lik trasesi tümüyle meydana çıkarılmıştır. Bu mahalde yer yer taş beden üzerinde loyferlerden itibaren takriben 1.50 m.'yi bulan kerpiç kesim de in situ olarak ayakta durmaktadır. Küçük buluntular arasında, yukarıdan yıkılan kerpiç duvarlarla beraber aşağıya düştüğü anlaşılan kumtaşından bir depo kitabesi, pişmemiş kilden tablet parçaları ve tipik bir Urartu taş mührü dikkatimizi çekmektedir.

VII — *Pithoslu Mekânlar*: Geçen kazı sezonunda Uç Kale ile Tapınak sahası arasında kalan yörede açılmasına başlanan ve “Teras Tranşesi” adı verilen bu çalışma alanı genişletilmiştir. Adı geçen sahada 23.00 m. × 15.00 m’lik bir kesimde çalışılmıştır. Üst seviyeden ortalama olarak 2.50 m. ilâ 3.00 m. derinlikteki kuzey-güney istikametinde uzanan ana taş duvarın doğu ve batısında, içinde çok sayıda pithosun yer aldığı bu yapı kompleksine “Pithoslu Mekânlar” adını vermeyi uygun bulduk. Kazı ilerlediğinde, muhtemelen büyük bir yapı kompleksinin bodrum katını yansıtan bu yerin ana fonksiyonunu kesin olarak tespit etmek imkânını bulacağız. Şimdilik depo binası olarak niteleyebiliriz.

VIII — *Tapınak “Sedirli Salon = Payeli Salon”*: Daha önceki kazı sezonlarında tamamen açılmış olan bu alanda sondajlar yapılmış ve evvelce bulunan muntazam kesme taşlardan örülü 3 paye temelinin simetrisinde eşit uzaklıklarda batıya doğru 2 paye temeli daha bulunmuştur.

Yukarıda zikredilen çalışmaların haricinde kale çevresinde münferit olarak muhtelif sondaj ve araştırmalar yapılmıştır. Ayrıca, bu sezon Çavuştepe Kalesi’nin tüm sur tahkimatının planı çıkartılarak ileriki neşriyatımıza temel teşkil edecek dokümanlar hazırlanmıştır.

8 — *Van Kalesi Kazısı 1973 Çalışmaları*

Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü adına Van Kalesi’nin aşağıda gösterilen yerlerinde de kazı ve sondajlar yapılmıştır.

I — *Menua ve Kurucular Mezar Odaları Platformu*: Geçen seneki araştırmalara devamla, “Menua” ve “Kurucular” adını verdiğimiz anıtsal kral mezar odalarının önündeki platformu kaplayan moloz yığınının bir kısmı daha temizlenmiştir. Çalışmalar neticesinde, “Menua” mezar odasının giriş kapısı önünde anakayadan oyulmuş merdivenler ortaya çıkarılmıştır. “Kurucular” mezarında ise, giriş kapısının önünde merdivenler bulunmayıp kapının eşik seviyesi, düzleştirilerek elde edilen geniş platformun yüzeyine kadar inmektedir.

II — *Madır Burç*: Van Kalesi’nin batı ucunda dikdörtgen plan gösteren ve kuzeye doğru uzanan “Madır Burç” veya “Sardur Burcu” adıyla anılan ve uzun zamandan beri bilim âleminde bu yapının fonksiyonu hakkında çeşitli görüşler ve fikirler ileri sürüldüğü halde, kesin olarak ne olduğu hâlâ anlaşılmayan bu yapının mahiyetini meydana çıkarmak gayesiyle doğu, kuzey ve güneybatı kesimlerinde aşağıda ölçüleri verilen çok geniş bir alanda çalışmalar yapılmıştır. Üzerinde 6 adet, birbirinin kopyası olan çiviyazısı ile yazılmış kitabe bulunan ve çok önemli bir mimari işçiliği gösteren bu yapı iki bölümden müteşekkildir.

Birinci yapı, 37.00 m. × 10.30 m. ebadında dikdörtgen planı gösteren bir mimariye sahip olup, bunun hemen kuzeyinde bu yapıya paralel olarak 42.90 m. × 16.40 m.’lik ikinci bir yapı ile karşılaşmaktadır. Hafriyat sonucunda bu ikinci yapının Ortaçağ’da yapıldığını ve asıl birinci Urartu yapısının üst taşları alınarak, ikinci yapıda kullanıldığını ilk defa olarak bu sene yaptığımız kazı neticesinde anlamış bulunuyoruz. Gelecek kazı sezonunda yapacağımız çalışmalar sonunda Madır Burçu’nun mahiyetini tam olarak anlamış olacağız.

Çavuştepe ve Van Kazı Heyeti Başkanı

PROF. DR. AFİF ERZEN

9 — *Acemhöyük Kazıları 1973 Çalışmaları*

Türk Tarih Kurumu ve Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü adına yürütülen Acemhöyük Kazıları sahada 14 Temmuz 1973'te başladı, ortalama altmış ile 5 Eylül'e kadar çalışıldı. Başkanlığımızdaki heyet, Arkeolog Dr. Aykut Çınaroğlu, Asistan Uğur Silistreli, İbrahim Abugoş, Denizay Altay, Tekniker Cengiz Erol, Fotoğraf Salâhattin Öztartan, Restoratör İsmail Fidan'dan kurulu idi. Bergama Müzesi Asistanı Hasan Köse, devlet temsilcisi olarak vazife gördü. Bu mevsimde Sarıkaya, Hatipler Tepesi ve Aşağı şehirde kazılara devam edildi.

Sarıkaya. Sarayın kuzeydoğusuna rastlayan revaklı kısmın, kuzeydoğu kenarında, üç metre genişliğinde bir alanda, sarayın taban seviyesine kadar inildi. Revaklı kısmın tabanının bu genişlikte de nihayete ermediği anlaşıldı. Bu alanda da ilk katı bir seviyeli Hellenistik devir temsil ediyordu. Revaklı kısmın, şiddetli yangın sebebiyle çok küçük parçalara ayrılmış olan taş direk kaidelerinin bir kısmı restore edildi; saraya 2.5 m. mesafede sıralanan direklerin 2.5 m. aralıklı oldukları görüldü. Bu aralıkların düzenli olup olmadığı ileride yapılacak restorasyon çalışmalarıyla öğrenilecektir.

Hatipler Tepesi: 1972 kazısında çevrelerini tespit ettiğimiz odaların temizliği ile işe başlandı; bunlardan güneybatıdaki odanın 52 adet küp yerleştirilmiş bir depo olduğu anlaşıldı. Çeşitli boyutlarda olan küpler, yanmış sarayın deposundaki küplere bakınca, daha itinasızdır. Batı duvarına dayalı küplerle, diğerleri arasında tabanı ve kenarları iyice sıvanmış bir dar geçit mevcuttur. Benzer bir geçit, aynı binanın diğer bir küp odasında da görülmüştü. Deponun saraya bakan bitişiğindeki odada, iri bir eşyaya, muhtemelen bir masaya ait kurşun parçalarına rastlandı. Bunlar yangının şiddetinden şekillerini tamamen kaybetmişlerdi. Kurşunlu odanın bitişiğinde, iki kademeli bölmede, taban üzerinde, tezgâhta dizili oldukları düzende, kaba askılar bulundu. Geçen yıl binanın doğusunda, kapaklı testilerin ele geçirildiği odada düşmüş ağaç kirişlerin bir kısmı yerlerinde bırakılmıştı. Bu mevsim bunların kaldırılması ile çok sayıda bulle ele geçirilmiştir. Bunlar ve diğer odalarda bulunanlar, Acemhöyük'ün zengin mühür baskısı malzemesine yeni örnekler katmıştır. Depo binasının bu yıl dokuz odası açığa çıkarılmış, yapının saraya bakan kısmının dış duvarına erişilememiştir. Küp odalarının sayısı altıya yükseldi. Şimdiye kadar Hatiplerdeki binanın 35 odasını açığa çıkarmış bulunuyoruz. Buna henüz kazılmayan kısım ve tahrip sahası eklenirse, oda sayısının çok artacağı ve en az yanmış saray ölçüsünde bir yapı ile karşı karşıya bulunduğumuz anlaşılacaktır.

Aşağı şehir. Geçen yıl kazısına başladığımız, ve höyüğün kuzeybatısına bakan kısmında Hacı Ahmet Kara'nın arsasındaki kazıya geniş ölçüde devam ettik; aşağı şehrin su seviyesine kadar olan katlarını daha ince bir şekilde inceleme olanağını bulduk.

I. *Yapı katı.* Bu katın kerpiç duvarları 50 cm. derinlikte görünmeğe başlar. Yanmamış evlere ait olan bu duvarlar doğrudan doğruya toprağa yerleştirilmiştir. Tam bir plan sağlanamamakla beraber, sahada yayılışlarına göre kalıntıların en az üç ayrı eve ait olması gerekir. Odaların birinde bir fırın tabanı bulundu, duvarların yalnız temel kısımları ele geçirildiği için kapılara rastlanmadı. Yonca ağızlı testiler, yivli küçük çömlekler, keskin profilli çanaklar ve fincanlardan ilgi çekici

örnekler bulundu. Bu katın en önemli eseri sap kulplu iri bir mermer mühürdür. Mühür tasvirleri Kaniş Karumunun II. katına ait Anadolu grubunun mükemmel üslubunda işlenmiştir. Aşağı şehirde en geç hatta bulunması, bu itinalı eserin uzun yıllar ailede korunmuş bir kalıntı olduğunu hatıra getirir. Mühür yüzünde hava tanrısının boğası üzerindeki tasviri yer almıştır.

II. kat. Bu kat bütün ocakta yaygın bir şekilde görülmüştür. Fakat burada da bir ev planını tamamlamak mümkün olmamıştır. Duvarlarının inşa tarzı I. katınkiler gibidir; taş temel kullanılmamış, bir yangın da geçirmemiştir. Bu katta çok çeşitli seramiğe rastlanmamıştır. Geniş karınlı iki kulplu çömlekler, yonca ağızlı, tek renkli ve şarap kırmızısı bandlarla bezeli testiler, düz dipli genişçe ağızlı, ve çeşitli şekillerde kadehler, çanaklar, kısa gagah testiler, ibrikler katın seramik çeşidini tanımamıza yardım etmektedir.

III. kat. Dar bir alanda araştırılmış olmasına rağmen, eserleri bakımından en verimli kat budur. III. kata ait geniş bir odanın yarısı açılmış, taş temelli, kerpiç duvarlı bir yapıya ait olduğu görülmüştür. Duvarın dibine dizilen itinalı kapların bir kısmının benzerleri höyükte 3. seviyede bulunmuş, bir kısmı da ilk defa ele geçirilmiştir. Bu evin kapları arasında, çift kulplu, sivri dipli bardaklar, sade, burmalı kulplu olarak, gövdeleri tek yivli veya çok ahenkli bir şekilde burmalı örneklerle temsil edilmektedir. Gri renkli burmalı kulplu bir bardak ve siyah astarlı bir koç rythonu, itinalı işçilikleriyle dikkati çekmektedir. Bunlardan başka, mahallî bir teknikte yapılmış tek kulplu testi, omuzları geometrik desenlerle bezeli ibrik, çift kulplu çanaklar, yonca ağızlı testiler, fincanlar, taslar, evin verimliliğine tanıklık eder.

IV. kat. Bu kat su ve çamur içindedir. Çok dar bir alanda araştırılmıştır. Yapılarının taş temelli olduğu anlaşılıyor. Bu katta bulunan basit kaplar yanında bulunan, gövdesi küp şeklinde, silindir boyunlu vazunun, dört yüzü, krem renkli astarın üstüne, siyah renkte zikzak ve üçgenlerle bezelidir; bu, Acemhöyük'te ilk defa rastlanan bir kap şeklini temsil etmektedir.

Aşağı şehrin muntazam bir stratigrafi sağlayan katlarının höyükteki paralellerini henüz tespit edebilmiş değiliz. Bunların bilhassa iyi bir şekilde tarihlenmiş resmî yapılarla göre durumunu ayarlayamadık. Taş temelli odanın inşa tarzı, sarayı ve depo binasını andırmakta ise de, daha etraflı karşılaştırmayı binanın tümünü açtığımız zaman yapabileceğimizi ümit ediyoruz.

NİMET ÖZGÜÇ

10 — Tepebağları Kazısı 1973 Çalışmaları

Niğde'nin Tepebağları semtine adını veren höyüğünde, 1972 yılında başlanmış olan kazılara, 1973'te Kurumumuz, Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü ve Ankara Üniversitesi adına devam edilmiştir. Başkanlığımızdaki heyet, Arkeolog olarak, Dr. Aykut Çınaroğlu, Asistan Uğur Silistreli, Tekniker Cengiz Erol, Fotoğraf Salâhattin Öztartan, Restoratör İsmail Fidan ve Arkeoloji öğrencisi Ahmet Özcan'dan kurulu idi. Bergama Müzesi Asistanı Hasan Köse, devlet temsilcisi olarak vazife gördü. Höyüğün topografik haritasını Burhanettin Soydan hazırladı.

Kazılar, ortalama kırk işçi ile sahada 10 Eylül 1973 ile 6 Ekim 1973 arasında yürütüldü.

Tepebağları höyüğünde, Demir Devrini gereği gibi inceleyebilmek için, üzerinde dört m. ye yaklaşan kalınlıkta, Bizans ve Hellenistik devirlerine ait kalıntıları geniş ölçüde açmak zorunludur. Bu yıl da, 1972'de olduğu gibi, bu geç katların höyüğün tepesinde 6-10/H-J plankarelerine rastlayan kısımları kazılabilmiştir.

I. Kat. Bizans Devri. Satha yakınlığı sebebiyle, mimarisi çok silik ve kopuk parçalar halinde ele geçmiştir. Küçük eserler bakımından oldukça verimlidir. Bu devre ait eserler arasında, tunçtan kap kakak, zil, üzerinde İsa'nın tasviri bulunan haç, burmalı ve sade bilezikler, iğneler, demirden mızrak ve ok uçları gibi silâhlar, iri bir terzi makası, taş ve fildişinden ağırşaklar, yalnız İsa'nın tasviri sezilen sikkeler, cam bilezik parçaları, ve sırlı Bizans çanak parçaları bulunmuştur.

II. Kat. Geç Hellenistik Devir. Eser bakımından verimli bir kattır. Bir ev planı vermemekle beraber, kazı sahasının her tarafında rastlanan yapıların duvarları, oldukça sağlam durumda ele geçmiştir. Duvarlardan birinin dibinde bulunan geç Hellenistik devre ait, kumbara olarak kullanabilmek için boynu kırılmış küçük bir vazo içinde, yirmi altı sikkeden ibaret bir define, II. katı tarihlemekte yardımcı olmuştur. Ankara Arkeoloji Müzesinde temizlenen gümüş sikkeler, biri müstesna, çok iyi durumdadır. Bunlar Kappadokya krallarından II. Ariobarzanes (M.Ö. 63-52) ile, X. Ariarathes (M.Ö. 42-26) arasındaki yirmi yedi yıllık bir zamana aittir. Üç ayrı kralın, ve bir hanedanın krallık yıllarını, portrelerini, ad ve unvanlarını değişik yazı karakteri içinde belirten önemli sanat eserleridir. Aynı katta bulunan ve iyi bir işçiliğe sahip, başı ve ayakları eksik bir heykelciğin, Herakles veya Hermes'i temsil etmesi muhtemeldir. Diğer eşya arasında tunçtan sade, burmalı, iki ucu hayvan başı ile biten, hendesi süslerle bezeli bilezikler, zil, ayna; taştan mühür, boncuk ve ağırşaklar; pişmiş topraktan çanaklar, matralar, şişeler, kandil ve iri erzak küpleri mevcuttur. Seramik parçaları devrin mahallî özelliklerini tanımamıza yardımcı olmaktadır. Çanak çömlek parçaları arasında, M.S. I. yüzyıla ait örneklerin varlığı, II. katın uzunca bir zaman devam ettiğini göstermektedir.

III. Kat. Hellenistik Devir. Bu kat iki safhalı olarak, sağlam ve yüksek taş duvarlı evlere ait kalıntılarla temsil edilmektedir. II.'ye bakınca daha küçük bir alanda araştırılmıştır. Üst tabakaya göre M.Ö. I. yüzyıldan daha eski olduğu anlaşılan III. Katın Hellenistik Devir boyunca iskân edilmiş olduğu kabul edilebilir. Bunu, bu katın hemen altında, IV. katın enkazında bulunmuş olan, su mermerinden, ve Gordion'daki paralellerine göre dördüncü yüzyıla tarihlenen bir alabastron desteklemektedir. Bu alabastronla birlikte, Demir Devri seramiği de görünmeye başlamıştır. III. katın eserleri arasında, fildişi ve kemik bizler, iğneler, pişmiş topraktan küçük vazolar, iri su ve erzak küpleri ve bol miktarda Hellenistik seramik parçaları mevcuttur.

Höyüğün kuzey yamacında, tepeye nazaran ortalama iki buçuk metre derinlikteki düzlükte, 10 × 8.60 m. ölçüsünde bir ocak açılmıştır. Burada mahiyeti henüz belli olmayan bir yapının taş temelli kerpiç duvarlı bir odasına rastlandı. Satha yakın kısmında az miktarda Hellenistik, binanın tabanına yakın derinlikten başlayarak tabanına kadar Demir devrinin tek renkli ve nakışlı seramiği bulundu.

Binanın tabanı höyüğün tepesine göre ortalama 4 m. derinliktedir. Böylece, höyüğün ortasında ve yamacında demir devrinin seviyesi birbirini tutmaktadır.

NİMET ÖZGÜÇ

11 — Samsun Bölgesinde 1973 Çalışmaları :

Üyelerimizden Prof. Dr. U. Bahadır Alkım'ın başkanlığı altında Handan Alkım, Dr. Önder Bilgi, Dr. Ali M. Dinçol, Dr. J. Yakar, Nihat Sümer (Samsun Müzesi Müdürü), Dr. D. Meijer (Amsterdam Üniversitesi öğretim üyelerinden, misafir üye), Sarpol Başar İzgiz (Desinatör), Aziz Albek (Foto uzmanı), Atillâ Aytmur (Restoratör), M. Oberman (misafir üye) ve Sabahattin Ağaldağ'dan oluşan bir kurul tarafından Kurumumuz adına -Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğünün ve İstanbul Üniversitesinin katılmasıyla- Samsun bölgesinde girişilen arkeolojik araştırmalara 15 Temmuz - 21 Eylül 1973 tarihleri arasında devam edildi. Bu dönemde İkiztepe'deki kazı hazırlığı tamamlandı ve -Terme ve Çarşamba hariç- Samsun'un öteki kazılarının sınırları içinde sistematik topraküstü incelemeleri geliştirildi.

I. İKİZTEPE'DEKİ ÇALIŞMALAR

Kızılırmak nehrinin yüzyıllar boyunca getirdiği sel toprağı içinde oluşmuş Bafra ovası içinde ve Bafra'nın 7 km. kuzeybatısında yer alan, dört yükselti üzerinde kurulan, ykl. ol. 320 - 425 m.'lik bir alanı kaplayan ve yoğun bir Eski Bronz ve Hitit yerleşmesine sahne olan İkiztepe Höyüğünün topografik planı bitirildi. 1974'te yapılması planlanan kazı için yeterince tarla kiralandı ve İkiztepe Köyü İlkokulu bahçesine bir laboratuvar yapısının temeli atıldı.

II. SAMSUN BÖLGESİNDEKİ ARAŞTIRMALAR

Terme ve Çarşamba dışında Samsun'un öteki kazılarının sınırları içinde sistematik topraküstü incelemeleri geliştirildi.

1971 döneminde Samsun bölgesinde henüz arkeoloji literatürüne geçmemiş üç, 1972'de *on yedi* yerleşme saptamıştık; 1973'te ise bir kısmı höyük, bazıları yamaç, birkaçı da düz yerleşme olmak üzere yeniden *kırk iki* eski yerleşme daha bulduk. Henüz kesin etütleri bitirilmemiş olan bu çalışmalarımızın sonuçlarını çok kısa bir özet halinde sıralayalım :

A — Bafra yöresinde :

- a) Derbent köyü - *Aşağı Tepe* (M. Ö. III. ve II. binyılı) ; aynı köyün güneyinde *düz yerleşme* (Geç - Antik Çağ).
- b) Kamberli köyü yakını: *Katırdamı - Tepecik* (M. Ö. III. ve II. binyılı, Roma) ; aynı kesimde *Gâvurun Yeri* (Geç-Antik Çağ).
- c) Terzili Köyü: *Zahna Mahallesi* (Geç-Antik Çağ ve aynı devre ait nekropol).
- ç) Komşupınar köyü: *Böğürtlen Mahallesi* (Geç-Antik Çağ).
- d) İkizpınar (Ayazma) köyü: *Bakırdere Mahallesi, Cevizlik ve Koca Löp* mevkileri (üçünde de Geç-Antik Çağa ait kalıntılar).

e) Cırıklar köyünün kuzeydoğusunda ve güneybatısında (birer Geç-Antik Çağ yerleşmesi).

f) Beylikköy: *Tepecik* (Höyük yerleşmesi, eteğinde bir pınar, M.Ö. III., II. ve I. binyılı, bu arada boyalı Frig ç. - ç. parçaları).

B — Havza yöresinde:

a) Ilıca köyü yakını: *Kayalı Tepe* (M. Ö. III. ve I. binyılı, bu arada boyalı Frig ç. - ç. parçaları, Roma ve Geç-Antik Çağ); *Garco Tepe* öteki adı *Yusufun Tepesi* (M.Ö. III. ve I. binyılı, bu arada boyalı Frig ç. - ç. parçaları, Geç-Antik Çağ); *Ören Tepe* (M. Ö. III. ve I. binyılı, bu arada boyalı Frig geometrik ç. - ç. parçaları, Roma); *Cevizlik Tepe* (M. Ö. III. binyılı).

b) Kuşkonağı köyü yakını-Kayadere: *Çeş Tepesi* (M.Ö. III., II. ve I. binyılı, bu arada Frig ç. - ç. parçaları).

c) Demiryurt köyü yanı: *Patlanguç Tepe* (M.Ö. IV. binyılı sonu, III. ve II.? binyılı, Geç-Antik Çağ).

ç) Erikbelen köyü yakını: *Belalan Tepe* (M.Ö. III. ve II. binyıl)

d) Emircik köyünün kuzeybatısında: *Çam Tepe* (M.Ö. III. ve I. binyıl); aynı köyün yakınlarında: *Süleyman mevkii* (Frig, Hellenistik, Roma).

e) Yazıkışla köyü arazisinde: *Bacas Tepe* (M.Ö. III. binyılı, Frig ve geç devirler); aynı kesimde başka bir yerleşme (M.Ö. I. binyılı, Roma).

f) *Kayabaşı* (= *Tahna köyü*) (Geç-Antik Çağ, Bizans); aynı köyün 900 m. kadar batısında İstavroz Irmağının geçtiği dar ve sarp vadiyi birbirine bağlayan "Kurt Köprüsü" adında harap bir köprü. Temeller muhtemelen Geç-Antik Çağa ait, üstyapı -anlaşıldığına göre- Selçuk veya Osmanlı. Daha önce F. Cumont ve E. Cumont tarafından da görülen bu köprünün (krş. *Voyage d'exploration archéologique dans le Pont etc.*, cilt II, Bruxelles 1906, s. 128-129) sonraki inşasında eski devrin malzemesi (yapı taşları, iki yazıtı ve diğer molozları vs.) kullanılmıştır.

C — Vezirköprü yöresinde:

a) *Yağınözü köyü* güneybatısında: (M.Ö. III. binyılı yerleşmesi).

b) Aşağı Narlı köyünün güneydoğusunda: *Doğan Tepe* (M.Ö. III. ve II. binyılı).

c) Habip Fakı köyünün güneydoğusunda: *Kurudere mevkii* (Yoğun ve çok önemli M.Ö. III. binyılı yerleşmesi).

ç) Doyran köyü kuzeybatısında: *Kel Tepe* (M.Ö. III. ve II. binyılı, Geç-Antik Çağ).

d) *Adatepe köyü* (Geç-Antik Çağ, birkaç yazıt).

e) *Güder ve Boğazkoru* (= *Varadoy*) köyleri (Geç-Antik Çağ ve Bizans).

f) Vezirköprü'nün kuş uçuşu 7 km. kuzeydoğusunda: *Oymaağaç-Höyük Tepe*. 1972'de bu höyüğün ilk tanımlamasını yapmıştık, 1973'te bu önemli höyükten kareleme ve istatistik metoduna göre ç. - ç. parçaları topladık (M.Ö. III., II. binyılı ve Frig).

Ç — L â d i k y ö r e s i n d e :

- a) Başlamış köyü yakını: *Dedealtı Tepesi* (Yamaç yerleşmesi, M. Ö. III. ve I. binyılı).
- b) Aşağıgölyazı köyü: *Deuşerkaya Tepesi*, öteki adı *Taşköprü* (M. Ö. III., II. ve I. binyılı, Geç-Antik Çağ).
- c) Hamit Köyü: *Tombul Tepe* (M. Ö. III. ve II. binyılı).
- ç) Cüceköy'ün kuzeybatısında: *Kilise Tepe* (M. Ö. III., II. ve I. binyılı, bu arada boyalı Frig ç. - ç. parçaları, Hellenistik, Geç-Antik Çağ).
- d) Karaabdal köyü güneybatısında: *Kale Tepe* (M. Ö. III., II. ve I. binyılı, bu arada boyalı Frig ç. - ç. parçaları).
- e) Mazlumoğlu köyünün güneybatısında: *Köyiği Tepesi*, öteki adı *Yurtyeri Tepesi* (M. Ö. III., ve I. binyılı, Bizans).
- f) Başlamış köyünün batısında: *İnkaya* (Kaya mezarları, bunların doğu kesiminde olanlarından biri önünde M. Ö. III. binyılı yerleşmesi).
- g) Büyükkızıoğlu köyünün kuzeyinde: *Kümbet Tepe* (M. Ö. III., II. ve I. binyılı).
- h) Toptepe yakını: *Çakıllarısı mevkii* (Geç-Antik, Bizans).
- ı) Salur köyünün güneybatısında: *Yük Tepe* (M. Ö. III., II. ve I. binyılı, bu arada Frig ç. - ç. parçaları, Hellenistik, Roma). Daha önce bu höyükte sadece M. Ö. III. ve II. binyılı kalıntıları saptanmıştı.

D — K a v a k y ö r e s i n d e :

- a) Kavak'ın 8 km. güneybatısında ve Samsun'a giden asfalt şosenin doğusunda: *Ay Tepe* (M. Ö. III., II. ve I. binyıl, bu arada boyalı Frig ç. - ç. parçaları, Hellenistik?, Roma?).
- b) Aynı kesimde ve Ay Tepe'nin karşısında, asfalt şosenin batısında: *Dana basan Tepesi* (M. Ö. III., II. ve I. binyılı).
- c) Çakallı: *Kaleyeri Tepesi* (M. Ö. III., II. ve I. binyılı, Hellenistik).
- ç) Kavak'ın ykl. ol. 20 km. kuzeydoğusunda, Samsun'a giden asfalt yolun batısında: *Kale Tepe* (M. Ö. III., II.? ve I. binyılı).
- d) Çakallı: *Çamlık mevkii* (Geç-AntikÇağ).
- e) Susuz köyü güneydoğusu: *Tepesidelik Tepe* (M. Ö. III. binyılı).
- f) Tatarmuslu köyünün güney-güneydoğusunda: *Hacıbaba Tepesi* (M. Ö. III., II. ve I. binyılı, Roma).
- g) Yeralan köyü yakınında: *Güney Tepesi* (M. Ö. III., II. ve I. binyılı, Roma; etekte kaya mezarı).
- h) Beyköy'ün güneyinde: *Asar Kale* (Geç-Roma, Bizans).

E — S a m s u n i ç i v e m e r k e z i l ç e s i :

- a) Amisos (Karasamsun): Bugünkü Samsun'un güneybatı kesiminde yer alan antik Amisos şehrinin akropolündeki çeşitli kalıntılar incelendi.

b) Küplüce (= Uzgur) köyünün kuzeydoğusunda: *Dedeüstü Tepesi* (M.Ö. III., II. ve I. binyılı); Dedeüstü Tepesinin güney-güneydoğusunda: *Bağ Tepesi* (M. Ö. III., II.? ve I. binyılı).

c) Ahulu köyü güneydoğusunda ve asfalt şosenin hemen kuzeyinde: *Gök Tepe* (M. Ö. III., II. ve I. binyılı, Roma).

F — Alaçam yöresinde: Alaçam'ın 2 km. kadar güneyinde İncirli mahallesi yakınında: Geç-Antik Çağ yerleşmesi.

G — Tümülüsler: Gerek Samsun ve gerek yukarıda adları anılan ilçelerin dolaylarında birkaçı daha önce bilinen, bir kısmı ise ilk defa tarafımızca görülen on altı tümülüsü de arkeolojik haritamıza işledik. Buradaki kısa raporumuzda onlardan ayrıca bahsetmeyeceğiz.

Böylece, 1973 dönemi incelemelerimiz Orta Karadeniz kesiminde gerek M.Ö. III., II. ve gerek I. binyılında yoğun yerleşmelerin varlığını göstermiş ve bu bölgenin Orta Anadolu ile yalnız Eski Tunç Çağında değil, aynı zamanda Hitit, özellikle Eski Hitit devrindeki ilişkilerine tanıklık eden arkeolojik belgeler sağlamıştır. M.Ö. I. binyılı yerleşmelerinin büyük bir kısmında tipik Frig çanak-çömleğinin bulunuşu ayrıca ilginçtir. Yine bu dönemdeki araştırmalarımız Orta Anadolu'yu M.Ö. III., II. ve I. binyılında Samsun'a bağlayan anayolun Kavak ilçesinden itibaren - genellikle doruk üzerinden seyreden eski şoseyi değil - bugünkü asfalt şosenin geçtiği doğal vadiyi esas itibarıyla izlediğini göstermiştir; nitekim söz konusu vadinin her iki yakasında Kavaktan Samsun'a kadar höyük veya sürekli yamaç yerleşmelerinin belirli aralıklarla sıralanışı buna tanıklık etmektedir.

Yine söz konusu bölgelerin güney-kuzey bağlantısını sağlayan tâli bir yolun da, Havza-Ilıca-Demiryurt-Çakıralan ve Kapıkaya üzerinden Kızılırmak vadisine girerek Bafra dolaylarına ulaştığını 1973 araştırmalarımızda ayrıca saptadık; daha engebeli ve dağlık bir kesimden geçen ve esas yolun her hangi bir neden ile kapatıldığı vakit kullanıldığı anlaşılan bu ikinci yolun üzerinde ve yakınında aynı surette M.Ö. III., II. ve I. binyıllarına ait höyük ve yamaç yerleşmeleri yer almaktadır.

Yurdumuzun pek az incelenmiş bölgelerinden biri olan Orta Karadeniz'in bu kesiminin arkeolojik ve tarihî sorunlarının açıklanmasına katkıda bulunabilmek için uzun süreli kazı çalışmalarına girişmeyi öngörmekteyiz. Bu amaçla kazmayı vuracağımız ilk yer olarak İkiztepe'yi seçmiş bulunuyoruz.

U. BAHADIR ALKIM

**TÜRK TARİH KURUMU BASİMEVİNİN 1973 YILI
ÇALIŞMA RAPORU**

Bu yıl Basimevimiz için en verimli çalışma dönemi olmuştur. Yıl içinde 42 gün süren bir grev uygulamasına, geçen yıla oranla amortismanların % 17.08, personel giderlerinin % 14.60, işletme giderlerinin % 20.82 artmış olmasına ve üç yıldan beri saatlik maliyet fiyatlarının sabit tutulmasına rağmen geçen yıldan % 34.02 oranında fazla bir kâr sağlanabilmektedir.

Bu sonuç Basimevinin 1973'den evvelki yıllara oranla daha verimli çalışmış olması ile açıklanabilir.

Geçen yıllara orantılı giderler ve kâr artışı aşağıdaki tabloda belirtilmiştir :

Gider Bölümü	1972	1973	Artan Miktar	Artış Oranı
Amortisman	1.179.742,37	1.455.229,86	275.487,49	23,35
Personel Giderleri	6.340.305,46	7.266.163,72	925.858,26	14,60
İşletme Giderleri	2.978.731,78	3.598.993,32	620.261,54	20,82
Kâr	1.310.939,49	1.757.645,62	446.706,13	34,07
TOPLAM	11.809.719,10	14.078.032,52	2.268.313,42	

Amortismanlardaki artış yıl içinde yapılan itfalardan, personel giderlerindeki artış toplu sözleşme ile yapılan zam ve tanınan sosyal haklardan, işletme giderlerindeki artış ise işletme gereçlerinin fiyat artışından ileri gelmektedir.

Gider bölümünün ve kârın dağılım oranları şöyledir :

Gider Bölümleri	1972	1973
Amortisman	% 10,0	% 10,34
Personel Giderleri	% 53,7	% 51,61
İşletme Giderleri	% 25,2	% 25,56
Kâr	% 11,1	% 12,49
	100.00	100.00

Oran dağılımında geçen yıla nazaran önemli bir değişiklik olmadığı görülmektedir.

Kârın işçilik cirosuna oranı yukardaki tabloda görüldüğü gibi % 12,49 olmasına mukabil kârın sermayeye oranı ise :

$$\frac{1.757.645,62}{7.000.000,00} = \% 25,10'dur.$$

Her iki oran da Basimevimizin verimli bir yıl geçirdiğini kanıtlamaktadır.

DENETLEME KURULU RAPORU

Sayın Kurulunuzca bizlere verilen denetleme görevi uyarınca Türk Tarih Kurumu ile Türk Tarih Kurumu Basımevi'nin 1973 yılı bilançoları, defter ve kayıtları incelenmiş, 1972 yılı bilançolarında yazılı değerlerin 1973 yılı hesaplarına devrolunduğu, yıl içerisinde yapılan giderler ile işlemlerin Yönetim Kurulu kararlarına ve Yönetmelik hükümlerine uygun yürütüldüğü saptanmıştır.

Kurum ve Basımevi'ne ait defter ve kayıtların düzenli, işlem ve varlıkların bunlara uygun olduğunu, Yüksek Kurulunuzun incelemelerine sunulan 1973 yılı bilançolarıyla kâr ve zarar cetvelinin yine bu kayıt ve belgelere dayandığını arz ve tasdikini rica ederiz.

Devamlı gelişme kaydeden ve Ankara'da sınıai kuruluşlar içinde çalıştırdığı işçi sayısı bakımından üçüncü duruma ulaşan Basımevi'nin 1973 yılı bilançosu umut vericidir.

Yatırımların toplamı 20 milyona yaklaşan, ambarlarında 4 milyona yakın malzeme bulunan Basımevi, özkaynağı her ne kadar 13,8 milyona varmakta ise de, işletme sermayesi sıkıntısı çekmekte olup 10 milyona yakın taze sermayeye ihtiyacı vardır.

Bu nedenle, Türk Tarih Kurumu'na geçmemiş kârlardan oluşan 3.470.970,63 Tl. ile bu yılki kâr payı olan 1.299.675,36 Tl. ki ceman 4.770.645,99 Tl.ndan ibaret borcunun 3 milyon lirasının sermaye hesabına devriyle sermayesinin 10 milyon liraya çıkarılmasının yerinde olacağı düşüncesiyle bu hususu Genel Kurul'un yüksek onayına sunuyoruz.

İş hacmi, işçi sayısı, ileri işletme yöntemleri ve bunlara uygun muhasebe ve maliyet hesaplarıyla yerleşmiş modern bir sanayi kuruluşu durumuna gelen ve doyurucu bir kâr sağlayan Basımevi'nin bugünkü koşullarla çalışmasının anormal imkânsız derece güç olması karşısında, anonim ortaklık statüsü içinde gerçek hüviyetini alması, müessese için olduğu kadar Kurum için de çok yararlıdır. Fizibilite raporları ve statüsü hazırlanmış, ortaklık sermayesine esas olacak değerleri mahkemece saptanmış olduğu cihetle, kanunî formalitelerinin tamamlanması yolunda Genel Kurulumuz tarafından bir karara varılmasını önemle dileriz.

DENETLEME KURULU

PROF. DR. SEMAVİ EYİCE
T. T. K. Üyesi

PROF. DR. NİMET ÖZGÜÇ
T.T.K. Üyesi

FAKİHE ÖYMEN
T. T. K. Üyesi
(Bulunamadı)

ESİN SANKUR
Türkiye İş Bankası
Muhasebe Müdürü

T Ü R K T A R İ H K U R U M U ' N U N 1 9 7 3 Y I L I
B İ L A N Ç O S U

A K T İ F

KASA	241.339,90
BANKALAR	30.455,02
30.109,65 İş Bank. 6635 Hes.	
345,37 Merkez B. 350902010	
BANKA HİSSE SENETLERİ	350.000,—
DEMİRBAŞLAR	3.483.972,97
1.005.189,16 Kurum	
2.396.682,80 Kitaplık	
82.101,01 Kazı	
AMBAR	7.241.374,50
BELLETEN	2.877.250,—
YAYIN VE FOTO GEREÇLERİ	426.396,80
423.967,86 Yayın Gereçleri	
2.428,94 Foto "	
TAKIM AVADANLIK	148.047,89
BORÇLULAR	569.380,37
81.144,82 Muhtelif	
290.554,38 Telif-Tercüme Avansları	
6.336,40 Kredili Kitap Satışları	
19.810,67 Bilim, Araştırma ve Konferanslar	
3.653,— Basılmakta Olan Yapıtlar	
30.981,32 Peşin Ödenen Kitap ve Dergi Par.	
15.338,39 Dış Kitapçılar	
28.656,31 İç Kitapçılar	
34.495,08 Kazı Avansları	
58.410,— Görevli Avansları	
BASIMEVİ CARİ HESABI	10.418.509,92
BASIMEVİ SERMAYESİ	7.000.000,—
TAŞINMAZ DEĞERLER	8.717.242,79
TOPLAM	<u>41.503.970,16</u>
NÂZİM HESAPLAR	99.300,—

P A S İ F

GENEL VARLIKLAR	23.971.279,40
SATILACAK KURUM YAYIN- LARI	10.118.624,50
KANUNİ KESİNTİLER	23.229,51
12.396,08 S. Sigorta Primleri	
9.644,98 G. Vergisi	
1.188,45 M. Denge Vergisi	
EMANETLER	1.500,—
ALACAKLILAR	167.677,54
48.639,92 Çeşitli	
119.037,62 Dış Kitapçılar	
BELLETEN ABONELERİ	800,—
TEMİNATLAR	1.525,—
BANKALAR	6.947.539,29
5.951.721,98 İş Bank. 82555 Hes.	
995.817,31 İş Bank. 20184 Hes.	
İHTİYAT FONU	271.794,92

41.503.970,16

99.300,—

31. 12. 1973

Muhasebeci Y.
İLHAN BATMAZ

Genel Müdür
ULUĞ İĞDEMİR

TÜRK TARİH KURUMU BASİMEVİ
1973 YILI BİLANÇOSU

AKTİF

SABİT KIYMETLER	19.088.562,06
Bina	1.041.010,86
Demirbaşlar	16.778.016,20
Arsa	1.269.535,00
BAĞLANMIŞ KIYMETLER	336.715,78
Depozitolar	10.735,00
Geçici Aracı Hesaplar	261.935,02
Tasarruf Bonoları	9.330,00
Akreditifler	54.715,76
İŞLETME KIYMETLERİ	3.850.358,69
Kağıt Ambarı	1.621.208,73
Mürekkep Ambarı	337.187,70
Klişe Ambarı	531.842,24
Ofset Ambarı	803.198,49
Cilt Ambarı	125.214,38
Plâstik Ambarı	101.890,22
Yedek Parça Ambarı	89.725,56
Emanet Ambarı	20.340,00
Sair Malzeme Ambarı	219.751,37
KISA VADEDE PARAYA	
ÇEVİRİLEBİLEN KIYMETLER	9.899.508,15
Müşteriler	3.944.164,69
Borçlular	2.700.611,76
İş Avansları	3.131.250,00
Senetler	123.481,70
EMRE AMADE KIYMETLER	764.388,16
Kasa	14.041,44
Bankalar	750.346,72
İşbank	1.869,89
Akbank	741.426,78
Öğretmen. Ban.	7.050,05
NÂZİM HESAPLAR	1.429.886,21
Teminat Mektupları	

35.369.419,05

PASİF

SERMAYE	7.000.000,00
İHTİYATLAR ve FONLAR	6.804.915,57
Yetiştirme fonu	263.905,60
Birikmiş Amortis.	6.541.009,97
UZUN VADELİ BORÇLAR	10.418.509,92
TTK Avans Hesabı	3.470.970,63
İşbank 20184 Hes. Kul.	995.817,31
İşbank 82555 Hes. Kul.	5.951.721,98
KISA VADELİ BORÇLAR	7.949.131,73
Müşteri Avansları	4.065.458,15
Alacaklılar	1.215.233,13
Kanunî Kesintiler	278.545,23
Emanetler	22.034,75
Senetler	1.874.500,25
Bankalar	493.360,22
KARŞILIKLAR	9.330,00
NÂZİM HESAPLAR	1.429.886,21
Teminat Mektupları	
KÂR - ZARAR HESABI	1.757.645,62
1973 Yılı Kârı	

35.369.419,05

T Ü R K T A R İ H K U R U M U B A S İ M E V İ
1973 YILI KÂR ve ZARAR TABLOSU

GİDERLER

AMORTİSMANLAR	1.381.285,99
İTFA OLUNAN DEMİRBAŞLAR	59.901,98
İLK TESİS GİDERLERİ	14.041,89
PERSONEL GİDERLERİ	7.266.163,72
Ücretler	5.347.990,76
Fazla Mesailer	513.312,21
Tazminatlar	152.516,57
İkramiyeler	59.186,94
Sosyal Yardımlar	520.302,46
Sos. Sig. İşveren His.	672.854,78
İŞLETME GİDERLERİ	3.598.993,32
Işık	30.087,69
Kuvvet	94.315,85
Su	44.876,78
Sigorta	93.892,46
Faizler	1.060.490,91
Malzeme	540.066,06
Tamir Revizyon	196.093,28
Ambar ve Maltepe	
Tesisleri Kirası	435.160,57
IBM Makina Kira	741.214,55
Sair Giderler	362.795,17
KÂR	1.757.645,62

GELİRLER

İŞLETME GELİRLERİ	13.316.931,56
Baskı İş Gelirleri	12.640.047,06
Envanter	676.884,50
KLİŞE İŞİ GELİRLERİ	278.784,75
KIRPINTI KÂĞIT SATIŞLA.	200.575,50
KIRPINTI PLÂSTİK SATIŞLA.	159.707,50
I. B. M. GELİRLERİ	29.038,80
SAİR GELİRLER	92.994,41

14.078.032,52

14.078.032,52

İd. Ydm.
TARIK GÜNER